

Razgled po svetu.

AVSTRO-OGRSKO.

Budapešt. — Tisa in nje postranski pritoki Maros in Szamos so iz strug izstopili in povzročili veliko nesreče. Veliko sveta je poplavljenega in grozno uničenega.

Več nasipov je porušil pritisk vode, veliko vasi je razdejanih in nesrečno ljudstvo, ki je bilo od katastrofe presenečeno, ni moglo svoje imetje spraviti v varnost. Promet na železnih je v ogroženih krajih popolnoma ustavljen, tako da je nezgoda še večja.

Veliko ljudi je v vodi našlo smrt, toda število njih se za sedaj še ne da dognati.

Škoda na sadežu in živini bo brezdvomno znašala več milijonov.

V ogrožene kraje je poslano vojaštvo, ki se vdeležuje rešilnega dela.

Nemčija.

Berlin. — V notrajnem političnem polju je desnica skrajno presenečena. Razmotrivajo poraz, ki so ga konservativci in svobodni konservativci pri dopolnilni volitvi v državni zbor doživeli; izgubila je vsaka teh strank en volilni okraj, katere si je priborovala napredna ljudska stranka in socialdemokrati.

Časopisje desničarjev očita naprednjakom, da so opravljali posel priganjačev za socialdemokrate in s tem izvršili izdajstvo nad meščansko stranko.

Tem nasproti pravijo časniki levicorjev, da je izid zadnje volitve korak naprej v prilog levicarjev. Oslabene desnice je posledica stališča, ki ga je zavzemala glede davčnega vprašanja in svrhu pokritja stroškov vojaškega pomnoženja.

Balkan.

London. — Položaj na Balkanu je vedno bolj zmešan; namesto napraviti mir, je zmerom več vojne.

Turki marčajo brzih korakov iz Čataldže in Buljara, da Bolgarce prežejo iz Drinopolja. Vse kaže da so s tem sporazumljeni s Srbi in Grki. Poroča se o strašnih grozodejstvih, ki se dogajajo na bojišču, osobito Bolgari so baje zverinsko počenjali. Grška vojska vso zadevo izročiti mednarodni komisiji; Rusija hoče igrati ulogo posredovalca, a evropejske sile pa stojijo pred nganko, katero ni lahko rešiti.

Solun, 13. julija. — Beguni iz Seres pripovedujejo, da so Bolgari v četrtki na večjih krajih mesta zažgali. Medtem ko je divjal požar, so bolgarske topove peljali na okoli ležeče dvorč ter obstreljavali gotove dele mesta.

Carigrad, 13. julija. — Tukaj se vrši veliko vojaško gibanje. Iz Maleazije dosepevajo trupe, topništvo in vojna oprema.

Porta je v zvezi z Grčijo, Srbijo in Rumunijo in je baje dobila zagotovilo, da se le z njenim privoljenjem sklene mir.

London, 14. julija. — Iz Ueskeba se Timesu poroča, da se je severno od Egir Palanka vršil večdnevni boj ter da so Srbi nad Bolgari sijajno zmagali. Srbi so zasedli Patarico, strateško važno postojanko ob meji. S tem so se Bolgarce znatno zmanjšali obeti nadaljnjih uspehov.

Daily Telegraphu se poroča, da je grška armada zajela 10,000 Bolgarov in zaplenila 82 topov.

London, 13. julija. — Dunajski dopisovalec "Central Newsa" poroča o nemirih, ki se imajo dogajati v Sofiji. On pravi, da je ljudstvo naskočilo vladne urade in se spoprijelo z vojaštvom; katero je v množico streljalo in veliko oseb ubilo. Tudi kroži vest, da je palača obkolena, kar pa še ni potrjeno.

ZLATI RUDNIKI — MRTVAŠKI ROVI.

Johannesburg, Afrika. — Angleški kapitalisti, ki so svoječasnno, da otešijo svoj glad po zlatu, organizirali Jamesona, da je vdril v Transvaal in pozneje povzročili grozno vojno proti Burom, s katero so zlate kraje spravili pod angleško gospodstvo, dobili so v teku let novega sovražnika, kateri se baš sedaj bojuje proti njim. Tisti tisoči, ki zlato na površje spravljajo, so se organizirali ter svojim gospodom in mojstrom odpovedali pasjo pokorščino.

Johannesburg, glavno mesto prejšnje svobodne države Transvaal, je pozorišče resnih bojov. Železnični promet in vsa obratna življenje mesta počiva. Baš sedaj vlada površen mir in zastopniki obeh strank se prizadevajo, da bi sedajno mirovanje razširili do trajnega mira. Če se bo to posrečilo, treba je počakati. Razpoložnost rudarjev ravno sedaj še ne kaže na to.

Razmere v majnah južnoafriških zlatih okrajev, so glede neenitve življenja rudarjev take, da ni enakih na vsem svetu.

Število belih delavcev v rudnikih znaša 12,000, od katerih vsako leto 4000 tedaj ena tretjina, zbolji za jetiko. Že po dve in polletnim delu v majnah zbolji 25 procentov delavcev. Z daljšo delavsko dobo se tudi pomnožuje odstotni postavek. K tem pride še, da je odstotni postavek glede nezgod, ki se prigodijo v zlatih rudnikih, najvišji celega sveta.

Skupno, vseh črncev, umrje v teh mrtvaških rovih vsako leto kakih 10,000 ljudi.

Da bi uvedli varstvene postave, niso južnoafriški zlati lačni kapitalisti do sedaj časa imeli. — Splošna sila je konečno rudarje do tega privedla, da so se organizirali.

Velik Britanija.

Belford, 12. julija. — Resni nemiri so se danes v jutro dogajali pri otvoritvi 12. slavja spomenice "Orangemen".

Mnogo oken je bilo pobitih in nekoliko policajev in meščanov ranjenih. Dva teh smrtno. Nacionalni in Unionisti so se skrajno bojevali, a ko je prišla policija so jo skupno naskočili.

Boj je trajal poldruge uro pri čem so se rabile palice, kamenje in tudi strelji so pokali.

Francija.

Paris. — Vsled eksplozije kotla, ki se je pripetila v neki pekarni v Chateney ob Seni je bilo sedem delavcev usmrčenih devet pa ranjenih.

Mehika.

Mexiko City, 14. julija. — Tukaj je bila zasledena zarota, ki je nameravala umoriti predsednika Huerta, generala F. Diaz in generala Blanqueta, kar pa se je preprečilo z aretacijo desetih oseb.

Praviijo, da so nameravali v pravem trenutku, ko bi se imenovani trije uradniki pokazali na cesti, nanje bombe metati.

Pisma, katere so našli pri njih, kažejo da so Zapatovi zavezniki.

Ena milijarda jajc na ledu. New York. — Več kot ena milijarda jajc leži v hladilnicah glasoim izvestja 45tih javnih hladilnic v Zdr. državah.

Spravlejnih je 2,292,800 zabojev s 30 ducati jajc v zaboju. Cena zaboju v hladilnici je \$7.20, tedaj znaša skupna vrednost jajc \$21,441,160.

PRIPOROČILO!

S tem naznanjamo, da je sodrug Peter Kurnik, naš zastopnik za San Francisco, Cal. in okolice, ter opravičen pobirati za Glas Svobode naročnino, nove naročnike pridobivati in prodajati knjige, katere imamo v zalogi.

Uprav. Glas Svobode.

Razne novice.

Kako raste bogastvo v Ameriki.

Borzni spekulat Tom Lawson, izpričuje v "Everybody's Magazine" sledeče:

Šestdeset milijonov (francoska beseda, ki pomeni pri Nemcih en milijon milijonov, pri romanskih narodih pa samo 1000 milijonov t. j. ena milijarda) takozvano narodnega premoženja obstoji iz gotovine (Stock) in obveznic ali zadolžnic (Bond). Čez \$40,000,000,000 od tega je toliko kot ponaredba, tedaj prevara ali kapital brez denarja in brez posesti.

Ko so bili izdani, niso predstavljali nikako nakopičeno delo z bistveno vrednostjo — to ni bilo nič drugega kot prevara (Trick) — in ta namišljeni kapital večinoma lastuje 10,000 ljudi, kateri vsako leto na obrestih dobijo 2,000,000,000 dolarjev.

Ako je resnična trditev borzega spekulanta Lawson — in ni za dvom nikakega povoda — potem bi imeli producenti takoj strmolavit ta prokleti sistem, ki omogočuje tako sleparstvo. Ni čuda, če se s premogarji W. Virginije slabše postopa kot s sužnji, ko morajo žene svoje čast prodajati, da gladu konec ne storijo in da so naša zavetišča in dobroteljni zavodi prenapolnjeni z žrtvami tega sistema, katerim nobena zvezda na ne sveti na obnebu njih ljubitosti. Na kratko: Ameriško ljudstvo je postalo suženj premetenega kapitalističnega sistema.

Nova bojna ladja.

Washington, 11. julija. — Pogodba za novo bojno ladjo št. 39 je bila danes od pomorskega tajnika Daniels podpisana in bodo v ladjedelnici v New Yorku z gradnjo takoj pričeli. Gradnji stroški, brez opreme, nesmejo prekoračiti svoto \$7,425,000.

Ladja bo največja vojna ladja, ki bo merila 600 čevljev dolžine in imela moč za odrivati 31,000 ton vode. Opremljena bo z 12timi 14-palčnim in s številnimi strojnimi topovi.

Stara nadloga.

Dodge City, Kans. — V južnem Kansasu se dan na dan pomnožujejo kobilice, ki povzročujejo toliko škodo, da bo farmerjem brčkone vničena vsa letina. Da se reši, kar je mogoče se rešiti, je državna vlada sklenila, da brezplačno razdeli strup — Pariser Green — v svrhu pokončavanja škodljivega mrčesa. Prva pošiljatev 2500 funtov je že odposlana.

O cenah mesa.

Mnogokrat se sliši vprašanje: "Kako daleč kviško bo pa še šla cena mesu?" Na to vprašanje si zna vsak sam odgovoriti če vpoštevata sledečo uradno statistiko. Leta 1907 je bilo v Zdr. državah prebivalstva 87,178,958 oseb, tem nasproti je stalo 72,534,000 glav živine. Leta 1913 je pa štetih 96,765,573 ljudi in samo 56,527,000 glav živine. K tem je še prštevatvi povisano zatrustenje mesne industrije, in pokaže se dežela z nomenjenim cenam mesa.

Ni rešitve.

New York. — Prošnjo za novo razpravo, katero je vložil k smrti obsojeni policijski nadzornik Ch. Becker, je višji sodnik Goff zavrnil. Beckerjevi zagovorniki so predlog podpirali s tem, da so našli novo gradivo, ki govori v prilog obsojenca.

Sodnik Goff je izjavil, da so imeli tako Becker kot njegovi štirje soobtoženci pravično razpravo, in Beckerjevo provzročiteljstvo umora Herman Rosenthala, je dokazano nad vsak dvom. (Op. ur. Obsojenec je po njegovi smrti obsodbi prestopil v "edino zvečičavno" rimokatoliško cerkev v nadi, da ga ona reši električnega stola, kar pa še ni izključeno, dokler Becker živi.)

Pametna postava.

Kansas City, Mo. — Tukaj je pravomočna postala mestna odredba, katera prepoveduje vedeževanje, po poklicu občevanje z duhovi (spiritizem) in vse slične "obrate". Večina bistrovidnih možičkov in babnic, ki so do sedaj tu bivali, so mestu hrbet obrnili.

Štrajk pouličnih železničarjev.

Lexington, Ky., 12. julija. — Promet pouličnih železnic kakor tudi onih vrhunalnih tega mesta, je popolnoma ustavljen vsled generalštrajka, katerega so vslužbenici včeraj sklenili. Vslužbenici zahtevajo priboljšek plače in krajši delavni čas.

Nova reforma.

Washington. — Zvezni senat je soglasno sprejel predlogo, po kateri bodo v Oregonu zemljišča, ki elje vsebujejo, podrejena Homestead zakonu.

Nadalje je zakon postala predloga, katera v bodoče ne zahteva, da bi morali naseljenci nepretrgoma bivati na javnih zemljišcih, kjer ni zadostno vode, da bi ne izgubili posestno pravico.

Žrtev spiritizma.

Milwaukee, Wis., 17letna Helena Strehlow je na zagoneten način prošla iz stanovanja njenih starišev. Mlada dekle je prišla v neko sanjavo stanje iz katerega se je šele po več ur z zdravniško pomočjo prebudila.

Dr. A. H. Winkel je izjavil, da se Helena Strehlow nahaja pod hipnotičnem vplivom. Dekle je starišem pustila pismo, v katerim pravi, da se jim bo prikazala kot duh.

Udobna reforma.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Garrison se je podal na daljšo inspeksijsko popotovanje in bo obiskal številne utrdbe. Namen gre na to, da se največji del trdnjav opusti in raztreseno vojaštvo zbere v nekoliko garnizij.

Ameriški begunci v silni bedi.

Washington, D. C. — V velikem številu prihajajo ameriški begunci iz Mehike z vsakim parnikom, ki pride iz mehikanskih pristanišč. Večina njih je v največji bedi in velino jih je, vsled leta trajajoče revolucije, izgubilo vse imetje.

Ameriški konzuli v Mehiki so dobili pooblastilo, da od državne departamenta smejo zahtevati denar v svrhu podpore tistim Američanom, ki nameravajo pobegniti iz raznih ogroženih krajev dežele, a nimajo sredstva za pokritje potnih stroškov. V nektarih slučajih, tako osobito v Torreonu, je ameriški poslanik v Mexiko City, Henry Lane-Wilson, konzulom večje denarne svote dal na razpolago, da so takorekoč gladovanje preprečili ali vsaj omejili.

Železnične nezgode.

Wheeing, W. Va., 13. julija. — Skupaj trčenja dveh osobnih vlakov Baltimore in Ohio železnice je 4 osebam življenje stalo, medtem ko je več potnikov ranjenih. Nesreča se je prigodila blizu stacije Cambridge, Ohio.

Los Angeles, 13. julija. — Med 30 in 40 oseb je baje usmrčenih vsled trčenja dveh vozov Pacific Electric Railway. Nezgoda se je imela pripetiti blizu postaji Vineyard.

— Jackson, Mich., 13. julija. — Na progji Michigan Central Railroad ste bili danes dve nesreči. Na progji od Chicago do Buffalo je iz tira skočil prazen tovorni vlak. Strojvodja J. Martin iz Detroita je bil usmrčen in kurjač C. F. Cole, iz Jacksona, je težko poškodovan.

— Malo ur pozneje, sta nekoliko milj od Jacksona skupaj trčila dva osobna vlaka ter je bilo veliko potnikov več ali manj ranjenih. Napačno razumenje signalov, je baje krivo nesreče.

Delavske novice.

Ravensdale, Wash. — Dne 24. junija se je tukaj pripetila nesreča in sicer, ko je šel tu med Slovenci obče spoštovani John Dieman na delo, zadel je z glavo v električen drog ter bil takoj mrtev. Čeprav je bil rodom Nemeec, so ga vsi spoštovali; bil je 49 let star in zapušča žalujočo soprogo. — Fr. Dergan.

"Bakery & Confectionery Workers International Union of America" je v Rochester, N. Y. sijajno zmagala. Ward Bros. Baking Co., proti kateri se je unija bojevala več mesecev, je v pondeljek podpisala pogodbo, po kateri bo največja pekarija mesta vodena po unijskih pogojih in vsak hleb kruha bo imel unijski znak. Boj se je vršil pod vodstvom Chris Kerkerja, mednarodnega organizatorja, George Wright, predsednika Central Trades and Labor Council, Henry Flaherty, tajnika Councila; Clarence E. Dowd, zastopnika A. F. of L. in Richard Curran, zastopnika State Federation of Labor.

Vsled dogovora bo uvedeno deveturno delo. Vsak hleb kruha ali pa ovitek bo imel unijski znak. Plača bo sledeča: Za predelavec in delavec pri peči najmanj \$20 na teden, za drugo roko najmanj \$18 na teden in za pomagalec najmanj \$14 na teden. Na vsakih pet unijskih delavcev pride en mladenič. Ako kompanija ne bo v položaju si opravičeno pomoč pri unijski poiskati, sme vpsoliti ljudi izven unije, toda morajo pri prvem zborovanju v unijo stopiti. Vse pritožbe morajo biti predložene razsodišču, katero ima biti sestavljeno iz enega zastopnika kompanije, enega zastopnika unije in enega tretjega. Razsodba razsodišča ima biti objavljena v teku desetih dni in je obvezna. Na noben način ne sme biti unijski znak odzvet brez privoljenja mednarodne unije.

2000 žensk se je sešlo na zborovanju v Garriek gledališču v Chicagi, kjer so protestirale proti nazikrnemu postopanju postavodajalec v Springfieldu, ki so zavrgli predlogo o deveturnem delu in minimalni plači. Imena delavskih nasprotnikov so bila v gledališču z velikimi črkami razobešana.

Gospodini Adams in Agnes Nestor ste v svojem govoru obžalovale zavratni način poslancev in ste prisotne pozivljale, da zavzamejo nasprotujoče stališče proti njim, posebno ker imajo sedaj ženske političen vpliv. Do neba vpljoča sramota je za Illinois, ko stoji še sedaj daleč vzadej za, po najhujšem kapitalizmu vladajoči Pennsylvaniji.

Senatorji Beale, Olson in Waage so največ krivi poraza delujočih žen in deklet. Delavci zapomnite si imena. To namreč niso socialisti, temveč zastopniki današnjega reda!

Milica proti stavkarjem.

Lexington, Ky., 14. julija. — Dve stotnji milice ste pozvane pod orožje, da ostrašijo štrajkujoče poulične železničarje.

Družba poulične železnice je importirala stotine skabov, katere je vpsiljala na vozovih. Ko so včeraj peljali iz remize, so bile kare bombardirane s kamenjem. Skabi so raz vozov pometani in temeljito premlateni. Eni so baje nevarno poškodovani; baš tako so tudi Deputi-Sheriffi dobili svoj delež.

Milica je v kasarnah pripravljena in governor McCreary ima še več tistih pripravljenih na marš.

Dostavek: V St. Louis ni bila milica klicana, da bi štrajkarje varovala pred brutalnostmi policije; toda če skabi in deputi dobijo svoje zasluženje plačilo, potem pa len ven z milico.

Delavska usoda.

Bayfield, Wis. — Pri razstreljanju porobkov v nekem drvarskim taborišču je George Andrews našel smrt s tem, ker je eden dinamičnih nabojev prepoznal eksplodiral.

Ko se naboj ni zažgal, je Andrews mislil, da je netilna nit ugasnila. Čakal je eno minuto in se potem pripognil čez parobek, da bi novo nit v naboj vtaknil, a v tem hipu je razneslo parobek in mož je bil pri priči mrtev.

Položaj se postruje.

New York. — Strokovni voditelji, kateri zastopajo 100,000 prometnih vslužbenecv, ki pripadajo k 45tim vzhodnim železnicam, so se 12. t. m. v New Yorku sešli, da odobrijo izid štrajkovenega glasanja. Sklep se v obliki ultimatum predloži obratnim upravam dotičnih železnice. Vslužbenici vstrajajo pri zahtevi 20 odstotnega priboljška plače.

Izid glasanja je pokazal, da je 94 odstotkov članov glasovalo za štrajk.

Bedasta postava.

Neenah, Wis. — Država Wisconsin ima novo postavbo, katera določa, da za dobiti žentivanske pravice, morata privoliti oče in mati. 54 let stara vdova Lizabeta Schatzmann, ki je že eno leto stara mati, se je odločila, da se poroči z 2 leti starejšim Fred Wellard iz Appletona. Do tu je šlo vse dobro; toda 54letna nevesta ima že živo mater, katera je stara 81 let ki noče nič slišat o hčerini srčni bolesti tako, da "ohceiti" ne bo.

Nevarnost pri odrezalnikih smodk.

Washington. — "U. S. Public Health Service" objavlja razglas, v katerem se občinstvo svari pred rabo odrezalnikov smodk, ki se nahajajo po prodajalnah in gostilnah.

Razglas pravi, da je veliko taktih ki imajo navado, da predno odrežejo konec smodke, jo v usta denejo in na tak način razširjajo nalezljive bolezni.

Prikritje davkov.

St. Paul, Minn. — American Express Co. mora v blagajno države Minnesota plačati davkov in kazni v znesku \$6,857.89 in sicer za nenapovedane dohodke v znesku \$119,422.98, kateri so bili z molčani v dobi od 1909 do 1912. Javni pregledni komisar A. C. Fritz je potrdil, po državnem avditorju Iversonu sestavljeni račun, katere številke je posnel iz njunjskih knjig tvrdke. Tu gre za denarne nakaznice, ki so bile v Minnesota vplačene, toda so, po razsodbi dr. višjega sodišča imele biti, v državi Minnesota obdavčene.

Northern Express Co. ima iz istih razlogov \$543.81 plačati, vendar je ta tvrdka sama priznala, da je dolžna plačati.

PRIJATELJ, nagovori vsakega rojaka, ki ga srečaš, da se naroči na list Glas Svobode. \$2 na leto \$1 na šest mesecev.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

Za \$ 10.30	50 kron
Za \$ 20.45	100 kron
Za \$ 40.90	200 kron
Za \$ 81.80	400 kron
Za \$ 102.25	500 kron
Za \$ 204.00	1000 kron
Za \$ 407.00	2000 kron
Za \$ 1017.00	5000 kron

Poštarna je všteta pri teh svotah. Doma so nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne. Denarje nam poslati je najprilicneje do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER CO.,
82 Cortland St., New York
104 St. Clair ave., N. E., Cleveland, O.

OD PLUGA DO KRONE

ZGODOVINSKI ROMAN. PISAL JAKOB BEDENEK.

DRUGI DEL.

XVIII.

(Nadaljevanje.)

Tako so govorili ljudje, Leopold II., Jožefov naslednik, storil je mnogo, česar so ljudje željno pričakovali, mnogo pa je tudi pustil pri starem, — kar jih je jezilo. No, vendar lahko umevno, kajti: "Vsem ljudem na svetu niti Bog ne ustreže, kaj šele cesar?"

Triinštirideset let mu je bilo, ko je nastopil vladarstvo v Avstriji. Prvo, kar je odpravil, bile so listine o vedenju cesarskih uradnikov, le-tim uvedene na veliko škodo. Takoj za tem so prišli na vrsto davki. Cesar Jožef je uvedel, da mora za pravočasno nabiro davkov skrbeti vsaka občina posamič in solidarno, t. j. vsi občani so porok, da se davki plačujejo o pravem času in da jih poravnava vsi. Tu je bil priden in varčen gospodar odgovoren za zanižanje in malopridnika. Leopold je to odpravil.

Razpustil je tudi po Jožefu uvedene, na posvetnem modroslovnem temelji ustanovljene velike državne seminarje za vzgajanje duhovščine kot nekeke vrste državnih uradnikov, ki so morali v prvi vrsti vprašati okrožnega glavarja, ali smejo izpolnjevati, kar se jim je ukazovalo iz Rima ali ne. Škofov, katerim je bil Jožef prepovedal, da okrožne papeževih ne smejo objavljati brez priporočila gosposkinega, pa tudi Leopold ni oprostil. Prav tako so morali škofje vsako pastirsko pismo prej predložiti guberniju v pregled, predno so ga razposlali po župnijah. Toda pustimo to in vrnimo se rajši k Laudonu, katelega je rajni Jožef iz Belega Grada prestavil na Moravsko z vojsko vred, katere se je nepopisno navdušena ozirala na sivolasega junaka, vodečega jo od zmage do zmage. Ničesar si Laudonova vojska, zbrana pri Novem Tičnu, ni želela bolje, nego pokazati ošabnemu Frideriku Viljemu, kaj vzmore pod Laudonovim vodstvom. Ali — človek obrača, Bog pa obrne. Laudon je bil že vse pripravil za bodoči veliki boj med Prusi in Avstrijo, kar ga zgrabila nekega dne huda mrzlica in vrže na bolniško posteljo, katere ni več zapustil. Stari junak, ki je tolikrat gledal smrti v blede obraz, spoznal je, da se mu bliža smrtna ura. Prijel je namreč nekega dne svojega zdravnika jako odločno, naj mu odkritosrčno pove, kako in kaj bo z njim, če bo treba umreti, ali kali. Zdravnik mu odgovori prav tako odkritosrčno, da mu ni več rešitve. Laudon se te novice nikakor ni ustrašil, pač pa mu je bilo jako žal, da mu ni dano umreti na bojišču kakor junaku, kjer je bil vedno posebno srecen. Povsod so frčale svinčenke okolo njega, kakor čebele po evetoči ajdi, in le jedenkrat je bil ranjen. Drugi pot se je razletela svinčenka iz puške ob nožnicah njegove sablje, in neke drugje izbila mu je topniška krogla sabljo iz rok in jo tako skrivila, da ni bila več za rabo. Dne 14. junija 1790. leta je umrl v Novem Tičnu na Moravskem. Pokopan pa je bil v Hadersdorfu blizu Dunaja na svojem posestvu. Šest tednov kasneje, dne 27. julija, upadel je tudi pruskemu kralju ošabni greben; le-ta, ki se je spomladi še bahal, da je prekasno misliti na mir, kadar je pruski kralj že na bojišču, dejal je sedaj, sam videč, da bodeta v najhujšem slučaju Avstrija in Rusija skupno prijeti za orožje proti Turkom: "Vredno ni truda, da bi se Avstrija in Prusija pretepali zaradi Turka, če se povod prepira da odpraviti iz lepa," kakor je bila to presrečna želja miroljubnemu Leopoldu že od prvega dne, ko je zasedel cesarski prestol. — Friderik Viljem se je pomiril dne 27. julija z Avstrijo, potem se je kmalu sklenil mir tudi s Turkom dne 4. aprila 1791. leta proti temu, da odstopi Avstrija Turku vsa mesta ob Dunavu in Savi, kar jih je priboril Laudon. To je bil prvi žalostni nasledek Laudonove smrti; Avstrija bi niti peti zem-

lje ne bila ustopila ne na severu ne na jugoztoku, če bi bil ta mož še živ. Na njega mesto so prišli nezmožni ljudje in ti so delali, kakor se je zdelo Prusom prav.

Prav tako niso bili Francozje, čimdalje bolj prešerni, več zadovoljni z zmedami doma, temveč so jih izkušali raztrositi po vsem svetu. Zlasti v Belgiji, ki je bila tedaj pod našim cesarjem, in na Ogrskem so našli svojim prevratnim nazorom posebno vlažno zemljo. Novi nauki o človeški prostosti, o tajitvi Boga, o razrušitvi vsega dosedanjega reda, gnali so povsod čudovito hitro kali, ki so hitele kvišku kakor konoplje. Tu di pri nas se ni pogrešalo ljudi, ki so bili seveda skrivaj jako naklonjeni novim nazorom in so hvalili Francoze za razumne in pametne ljudi. Ob takih okoliščinah pač ni čuda, da sta se naš cesar Leopold in pruski kralj Friderik Viljem zopet sprizajnila in dogovorila, da bode najbolje skupno postopati proti uporniškim naukom, ki silijo iz Francije po vsem svetu, sicer se jima utegne tudi zgoditi, kakor francoskemu kralju Ludoviku XVI., ki je bil poročen z Leopoldovo sestro, Marijo Antonijo. Tega so namreč imeli uporniki ujetega v njegova gradu z vso družino njegovo. Leopoldu se je ujeta kraljeva družina jako smilila, in že je hotel francoskim upornikom napovedati vojsko, da jo oprostijo, kar mu dojde od Marije Antonije pismo, naj da Boga ne dela tega, sicer bi izdatno pospešil žalostno usodo kraljeve družine, Francozje bi jih kar pomorili: kralja, kraljico in oba otroka. Tako se je pa še vendar nadejati, da se sčasoma vse obrne na bolje. Leopold, ki je bil sploh miroljuben človek, ustopil je takoj od boja, mogel se pa ni zdržati, da ne bi poslal francoskim prekucuhom pisma, v katerem je določeno terjati, naj nedomoma postavijo kraljevstvo v svoje pravice. Grohotaje so odgovorili v Parizu temu cesarskemu pismu in se rogali cesarju, naj bode vesel, ako ga oni puste pri miru. Tako se je vse vrtele po svojem dosedanem tiru, in predno bi se bil kdo nadejal, počil je po Dunaji glas: cesarja ni več! Umrl je nagle smrti dne 1. marca 1792. leta ob treh popoldne. Ljudje, ki so natančneje poznali cesarjevo bližnjo okolico, trdili so, da so jo podkupili prekucuhi in prostozidarji, da je cesarja zastrupila. Dokazana ta trditev ni!

Leopold je imel šele 45 let, ko je umrl, in ta trenutek so porabili francoski uporniki. Prisilili so ujetega kralja Ludovika, da je napovedal Avstrijeem boj, kar se je res zgodilo dne 12. aprila 1792. leta. Novi vladar, Leopoldov sin cesar Franc, katerega so Francozje klicali na boj, imel je šele 24 let, vendar pa je bil jako praktičen mož, kajti živl je od svojega šestnajstega leta vedno na cesarskem dvoru na Dunaji in je imel priliko videti, kake napake je delala vlada za cesarja Jožefa in koliko se je moral truditi Leopold v obeh letih, kar je bil na cesarskem prestolu, da je vsaj nekoliko popravil mnogo skazenega. — Vse to si je Franc dobro zapomnil in se je zvesto ravnal po tem. Tako si je pa tudi že pridobil ljubezen raznih narodnostij, živečih v Avstriji, na katero se je v poznejših letih sklicaval tolikrat in nikdar ne brez uspeha.

"Dobro," rekel je cesar Franc, ko so mu prebrali pismo francoskega kralja, v katerem mu je bil boj napovedan, "če že mora biti, pa bodi! Jaz nisem začel, truditi se pa hočem, da skoro zatarem ljudi, ki toli nezasišano zlorabijo zlato prostost človeštva!" Cesarju se pač ni zdelo, da je bil tu začetek tistega velikega boja, s katerim so Francozje dvajset let nadlegovali Evropo in Afriko, v katerem je padlo na stotisoče mladih krepih ljudi od afrikanških puščav gori do ruskih planjav, kjer je tako žalostno poginila velika Napoleonova vojska. Ko bi bil cesar Franc v svoji dobrosvrtnosti naprej vedel za vseh dvajset let, koliko krvi se bode preli-

lo po svetu, težko da bi se bil odločil za boj ali pa bi ga bil takoj pričel toli silno, da bi bil vdušil Francoze z uporniki vred, predno so se pokazali na bojišču. Tako pa ni zbral kaj prida ljudij, kakor tudi ne njegov zaveznik pruski kralj Friderik Viljem II., ker sta se oba nadejala, da bodeta imela opravila le z nevezbano druhaljo, ne pa z rednimi vojaki, in za take ljudi je kmalu dosti prave vojske. Vrh tega je bila pa združena vojska avstrijsko-pruska silno neokretna in počasna, ter je imela tudi popolnoma nesposobnega vojskovodjo, pruskega generala, vojvodo Ferdinanda Brunsviškega, ki se je bahal, da pohrusta Francoze na kislem zelju, potem se jim je pa komaj sproti branil. Dne 6. novembra 1792. leta je stalo v Belgiji 14,000 mož naše vojske, katerim sta zapovedovala saksosko-tešinski vojvoda Albert in general Clerfayt, 80,000 Francozom nasproti. Da so bile moči tako različne, vzrok so bili Prusi, ki so se pred časom umaknili in nas pustili na cedilu. To ni bilo nič novega in se je potem dogajalo še večkrat, kajti pruski kralj je svoj plaše vedno obračal po vetru, kakor mu je bolje kazalo. Da smo bili v bitki pri Jemappes (Žemap) tepeni, to ni čuda; tedaj se je odkrhnila Belgija od Avstrije za vselej! Francozje so se razširili po Nemškem na vse kraje, kjer se skoro tu pa tam seznanimo natančneje z njimi.

Evropskim vladarjem so bile krvoločne ostudnosti, katere so uganjali prostozidarji pod krinko upornikov in prekucuhov na Francoskem, že dolgo trn v peti. Ko se je pa dne 21. januarja 1793. leta v krvi zavalila glava kralja Ludovika XVI., moža Marije Antonije, iz pod velike sekire, giljotine imenovane, rekli so vsi vladarji z malimi izjemami: "Zadosti je krvoločnosti zapeljane druhalje, stori mo jim konec!" Angleži so stopili na čelo in so zajedno odprli na iztečaj svoje blagajnice, rekoč: "Tu-le je denar, kar ga bode treba za boj, da užugamo razuzdanost!" Okolo Angležev so se zbrali vsi drugi evropski vladarji, le Švedi, Dani, Turki in Švicarji so rekli, da jih nič ne briga prevrat na Francoskem. Avstrija je prevzela na kopnini vrhovno voditeljstvo, na morji pa Angleži. Potrebni denar so pa dajali, kakor smo že slišali, večinoma le Angleži in to tem rajši, ker je njim, kakor tudi Španjoleem in Nizozemcem francoska republika napovedala boj. Angleži so si mislili: "Več psov je zajčja smrt; čim več nas pojde na Francoza, tem lažje ga bomo!"

Dne 1. marca 1793. leta so trčile zvezne čete na Francoze pri Aldenhovu; načelnik jim je bil cesarski maršal princ Koburzan, kateremu so priredili divizijskega generala nadvojvodo Karola, cesarjevega brata, ki se je slavno obnesel, dasi je bil še jako mlad. Nekako okolo dveh popoldne so jeli Francozje pritiskati od vseh strani; zlasti na njegovo divizijo, v kateri je bil tudi major Vega s svojimi baterijami. Štirinajst topov je imel. S temi je hitel Vega, kar je le mogel, na bližnjo višavo, kjer jih je primerno razpostavil in tako ročno ter tako silno jel bruhati grom in streljo na spodaj vedno bliže predirajoče Francoze, da so kar križem cepali. Pustil jim ni niti toliko časa, da bi bili mogli rabiti svoje topove, kakor bi se bilo spodobilo. Le dvakrat so jih nabili in zapalili na naše, potem jim pa ni kazalo drugega, nego zavpreči in se umakniti, kajti Avstrije so jim jeli od vseh strani hudo pribijati za pete. — Nadvojvoda Karol, prav tisti, ki je kasneje tako silno naklestil Napoleona pri Asparnu, je zapazil, da je prišla francoska konjica na levem krilu v nered. Bliskoma je bil že s svojimi konjiki med njo, in sekali so sovražnike tako neumljeno, da so morali pobegniti. Ta zmaga je vplivala tudi na središču in desno krilo francosko tako grozno, da so se jeli Francozje povsod umakniti, in predno je bila noč, bili so naši vojaki gospodarji ondu.

(Dalje prihodnjič.)

Ali ste že poslali naročnino za "Glas Svobode"? Ako ne, blagovolite to storiti takoj.

Vrednost počitka.

Nihče nemore zelo dolgo delati ne da si vzame počitek ob priložnosti. Neobhodno potrebno je dati tudi mišicam in živcem priložnost se okrepi. Dovoliti moramo odpočitek tudi našim prebavnim sistemom. Najboljši odpočitek pa je v utrditvi. Če čutite, da so vaši prebavni organi izmučeni od preoblega dela vzemite najprej Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, da jih očisti in ojači. Nato jim dajte popoln odpočitek in iznenadeni boste, ko boste tako hitro okrevali. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je, v navadnih nerednostih želodeca in črev zanesljivo zdravilo, sosebno kadar znamenja kažejo slab apetit, zaprtje in telesne slabosti ali nerednosti po jedi. V lekarnah. Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za navadne krče ne dobite boljšega zdravila od Trinerjevega Linimenta. (Advertisement)

DENAR POŠIJAMO V DOMOVINO.

Po sledečih cenah:

Za \$ 10.35	Kron 50
Za \$ 20.50	Kron 100
Za \$ 30.85	Kron 150
Za \$ 41.00	Kron 200
Za \$ 61.50	Kron 300
Za \$ 102.50	Kron 500
Za \$ 204.50	Kron 1000
Za \$ 1020.00	Kron 5000

Poština je všeta pri teh svotah.

V tej banki se menja, kupuje in prodaja inozemski denar. Avstro-Ogrski denar se kupuje brez odbitka: za 5 kron plačemo en dolar.

Pišite po cene in pojasnila v slovenskem jeziku.

Kaspar State Bank

1900 Blue Island Ave., Chicago.

NAZNANILO!

Članom društva "Delavec" št. 59 S. S. P. Z. v Conemaugh, Pa., se naznanja, da se bode vršila prihodnja dr. seja 20. julija t. l. — Sklep zadnje seje je, da se mora vsak član iste vdeležiti. Imamo namreč več važnih točk za rešiti. Na dnevnem redu je tudi volitev delegata za prihodnjo konvencijo. Kdor izmed članov se te seje ne bo vdeležil, bo moral plačati v društveno blagajno 50 centov. Izveti so le bolniki in zelo oddaljeni člani.

(7-11-12)

ODBOR.

ZAPEKA.

Ako potrebujete tako zanesljivo zdravilo zoper zapeko, napihovanje, prebavo težko ali neprebavo, vzemite

Severov
Življenski Balzam

(Severa's Balsam of Life)

Je varna in zanesljiva tonika za prebavne organe. Cena 75 centov.

DRISKA

se more takoj na prvi prikaz odpraviti. —
Vzemite

Severovo Zdravilo
zoper drisko

(Severa's Diarrhoea Remedy)

katero podeli hitro olajšbo v slučajih driske, poletnih pritožb, griže, kolike in krča v želodecu. Cena 25 in 50 centov.

Glavobol

se hitro vda uplivom

Severovim Praškom
zoper glavobol
in nevralgio

(Severa's Wafers for Headache)

and Neuralgia)

Cena škatljice 12 praškov 25 centov.

Kadar kupujete zdravila, recite izrečno, da hočete Severova. Ne vzemite nadomestitev. Ako jih nima lekarnar, jih laoko naročite od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

POZOR!

POZOR!

Vsem, ki so nas zadnji čas spraševali radi slovenskih grafofonskih plošč, naznanjamo, da smo jih ravnokar prejeli več tisoč, iz stare domovine. Velika izbira, fina kakovost, primerne cene!

Pišite po cenik!

A. J. Terbovec & Co.

P. O. Box 25

DENVER, COLORADO

50,000 KNJIZIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma vpešno zdravi: Sifilis ali zastrupljena kri, slabotni život, zgubitek moči, reumatizem in trganjev kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, na vranci, ledvicah in v mehuru. Ako ste izgubili nado in ako vam priseda zabadač denar dajati, tako pišite po ono zdravilno knjižico, katero vam nemudoma pošlemo in bodite uverjeni da o zdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekorsne knjižice. Ona vsebuje znanost, katero bi moral znati vsaki človek. Zapomnite si, da se ona knjižica razpošilja popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg.; 22 Fifth Ave., Chicag. Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s koje pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi tako pošlite.

Ime.....
Pošta..... Država.....

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO
3622 W. 26 Street Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement.

Prvi svobodomišeln list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEREK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$2.00
za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$2.50
za pol leta.....\$1.25

NASLOV ZA DOPIS IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
3622 W. 26 STR. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnik da nam natančno naznanijo poleg **Novosa** tudi **Stari** naslov.

MILITARIZEM IN BANKROTI- RAN SVET.

Več kot petdeset let je prešlo, ko je Karl Marx, ustanovitelj znanstvenega socializma proročeval razpad kapitalističnega sistema. On je rekel, da kupičenje prebitka ukradenega neplačanem delavcem bo doseglo vrhunec, in da zadnji pojav velikih polomov bo, da se bo današnji kapitalistični sistem porušil ter izginil iz površja za vedno.

Marx je vso svoje delo v življenju posvetil v to, da pripravi delavce za ta dogodek tako, da bi bili pripravljeni sprejeti svetovno opravilo potem, ko bodo kapitalisti propadli s svojim brutalnim sistemom nad njimi.

Modri politični ekonomisti in vseučiliški profesorji se so smejali tem Marxovim teorijam in nekateri se jim smejejo še danes in vsakomu ter ošabno ponavljajo, da je absurdnost vsakogar, ki misli, da bi se današnji sistem mogel porušiti in prenehati za vedno.

In vendar se z zelo čudno hitrostjo bližamo svetovnemu polomu, ki ga je Marx proročeval. Neda se popisati s kakšno hitrostjo drvimu z glavo navzdol in ko bomo padli, in to ni daleč več, potem bo konec tudi privatni lastnini.

Najpoglavnejši zaključek tega drvenja navzdol, bo svetovni bankrot — bankrot mest, držav in narodov —; največji vzrok vsega tega zla pa je militarizem. Kapitalizem deluje na dva napačna načina. Ne le, da izkorišča vse obstoječe bogastvo do sramočne meje, marveč obdačuje tudi še ne vidne stvari za svojo pohotno bodočnost; vse to se dnevno množi in množilo se bo do časa, ko pridrvi polom.

Zakaj pa delajo to? Zato ko je kapitalizem konkurent — se bojuje za nadvlado v trgovini, ki večje dohodke prinaša. To pa se dandanes ne dogaja samo med trgovci marveč med celimi okraji, deželami in narodi, kar zovemo enostavno — kapitalizem. Le kapital dela dandanes pod kapitalističnem sistemom kapital.

Sistem je tak, da tudi kapitalist v gonji za večji dobiček ugonobi kapitalista. In ko eden ali drugi nima dovolj sredstev za boj v dosegu bogastva na trgu ali kjerkoli že, zastavijo bodočnost. In ko bodo bodočnost popolnoma zastavili, bo temu sledila splošna propast, katero odpraviti bo naloga ljudstva — proletarijata.

Neglede na velikansko kupičenje bogastva, kapitalizem nemore obratovati trgovine, ne mesto, ne okraj ne vlada in ne narodi, ne da bi posojevali.

Podlaga celemu svetovnemu današnjemu sistemu je kupičenje na eni in posojevanje na drugi strani.

Prva misel jim so takoiimenovani bondi, suhi bondi, mokri bondi in vknjižbe. In kje, kje za boga se naj vzame toliko bogastva, da se bojo kedaj pokrila vedno naraščajoča ogromna posojila. Resnično, če smo primorani izposoditi si denar z namenom, da napredujemo v svojem podjetju, je to dokaz, da stojimo na zadnjih plankah rešitve. In taka podlaga je dokaj slaba, ker bodočnost ima samo vknjižno vrednost — posojujemo lahko samo do gotove meje in odmerjenega časa, z dobrim namenom da ob gotovem obroku odplačamo posojilo. Potem, če te-

ga nemoremo storiti tudi posojila ne dobimo več in konečen polom je neizogiben.

To so primere v malem, ki belijo glave nam vsem; so pa tudi velikanska dejanja in stemi si belijo glave danes oni modrijani, ki so se prej Marxovemu proročovanju smejali.

Naslednje posnemamo iz Philadelphia Record, ki piše pod zaглаvo "World Borrowings" sledeče:

"Skoraj vsi narodi dandanes posojujejo v militarizne namene. Canada na pr. posojuje svote, ki zelo presega dohodek dežele, za notranje izboljšanje. Vsa naša mesta in države posojujejo za gradnjo poslopja, kanalov in cest ter vsakojake druge naprave. Država New York je ravnokar na hitro dobila na kratkodobne obveznice \$27,000,000, ker stojičih bondov ne more tako hitro razpečati kot potrebuje denar, da si s ti bondi zelo dobri. V zadnjih 15 letih je mesto New York pomnožilo svoj že ogromen dolg za \$913,000,000. Rentni davek se je v zadnjih sedmih letih pomnožil od \$37.03 na 55.56. Mesta Pittsburg iz \$56.24 na 81.33. Oni mesta Baltimore od \$40.34 na 71.64 in oni mesta Cincinnati iz \$86.48 na \$140. Bondi nekterih mest in držav so padli ali so jih pa porinili skoz s podvojenimi obrestmi. Gobja za denar je vsepovsod grozna, in še podvojeni interesi ne zadoštujejo več — denarja ni. Nevarnost, denarnega poloma preti tudi že Ameriki, vendar ne v toliki meri kot Evropi, ker vse te svote, da si ogromne ne grejo v militaristične namene — v nič — kot se to dogaja v Evropi, kjer vse vlade brez izjeme posojujejo velikanske svote na svote dan na dan ter jih mečejo v nenasično žrelo militarizma. Na pr. Avstrija je že tako zadolžena, da že več posojila ne dobi, posebno ne današnja vlada.

Torej polom se bliža vedno bolj — tako da smo že sami zgubili zaupanje v institucijo današnje civilizacije — tako je nastal že obup, za dobiti potrebno posojilo."

Poslušajmo, kaj pravi nadalje Philadelphia Record v isti številki:

"V februarju si je izdala nemška vlada posojilo za \$135,000,000, a bondi so bili zavrženi ozir. jim je mogla vlada vrednost zvišati —, ker jih drugači ni mogla razprodati. Ne dolgo potem si je izdala že drugo posojilo za \$56,250,000, kajerjo je imelo sila velik udarec na Berlinski denarni trg, ki je zelo slabo učinkoval tudi londonski borzi, v Parizu in v New Yorku. In Nemčija ne posojuje nič več kot druge države. Francija si je izdala posojilo \$200,000,000 s petnajstkrat izdanimi obveznimi bondi na domačo vlado in kolonije; in trgovci v Londonu so bili primorani sami denar si izposoditi predno so jih razprodali.

Kar opažamo zadnje čase, je, da se obveznice ali takoiimenovani bondi dandanes zelo težko razpečajo in to tudi tukaj v Ameriki. Temu je zadnje zimo pripomogla Balkanska vojna in pa gonja za zlatom. In ko je bila balkanska vojna prenehala, bilo je ostalo v glavnih evropskih bankah še čiste zlata v vrednosti \$120,000,000 v ta namen. Vse svetovne banke pa so izdale komunikacije v katerim izjavljajo, da je popraševanje po denarju veliko večje, kot je denarni dohodek. Ves svet ne more toliko privarčiti in ne tako hitro, da bi zadostovalo zahtevam vlad in raznih inkorporacij. Trgi so prenapolnjeni z neprebavnimi obveznicami (bondi) in temu humoristično dostavlja Londonski "Economist" rekoč, da je svet prenapolnjen in preobložen."

PRED PETDESETIMI LETI.

Ko je pred polstoletjem vzhajalo solnce na dan ameriškega narodnega praznika, obsijalo je bojno polje, na katerim je ležalo 30,000 mrtvih in ranjenih. Tri dni so se vojne Severa in Juga bojevale v tropični vročini, a sedaj ležijo tu do smrti utrujeni vojaki, komaj zmorni se premakniti. To je bil vzrok, ali eden vzrokov, ki je napolnil generala Meade, da ni zaveznike zasledoval.

Južni vrhovni poveljnik Lee, najizbornejši general medsebojne

vojne, je bil izgrešil svojo nalogo, ker je pričel taktično napadati. Od pričetka kot inženir, tedaj je bil moč naravno taktične obrambe in v tem je veliko izvedel. On je bil izumitelj bojiščne utrdbe; v tej vojni sta prvici veliko vlogo igrala kramp in lopata. Vedno strategično napadljiv in če so mu dopuščala njegova sredstva, bil je pasiven ter se pustil napadati. — Toda obhoda se Zvezne trupe še niso pričele, izvrševale so vedno le procelne napade in ker niso imele — kot pozneje Grant — ogromno pretežo trup, od katerih je po tem Grant veliki del nepremišljeno žrtvoval, niso mogli skorej nikdar predrti s svojimi naskoki, marveč so bili s krvavimi glavami domu poslani.

McDowell, McClellan, Pope, Burnside in Hooker, so Zvezne trupe vodili od poraza do poraza, in tako je bilo Lee-u možno, da se je napolnil proti severu s sovražnim navalom in usoda Unije je visela na niti vprašanja. Višji poveljnik Hooker se je bil odpovedal, ker se mu ni poveril armadni kor, ki je za obrambo Washingtona stal pri Harpers Ferry ob Potomacu — za obrambo bisera, za katero je bilo žrtvovanih toliko ljudi, da bi bilo najpametnejše, da se ga je v prvem letu vojne požgalo ali pa izročilo nasprotniku.

Korni poveljnik Meade je proti volji postal višji zapovednik. On je pri svojih tovarših imel malo ali pa nobene veljave, in eden od njih, Sickels, se mu je odprto protivil in tako z njegovo trmo ogrožal vso armado. Bitka pri Gettysburgu se je bila z naopacnem pročeljem, bojavniki s severa so stali z lieem proti severu, a južni pa proti jugu. Strategičen razvoj na čelu unijske armade se je vršil v ravni črti med dvema brdi, od katerih en del je bil že v rokah južnih. Armada Lee-a je bila na številu nekoliko manjša toda veliko jedrnejša kot ona s severa in je tudi sploh imela bolj izvežbane vojake.

General konjice Bufords, je videl sovražnika ter se nanj navalil — kar generali konjice sicer vedno store — a po preteku pol ure je klical na pomoč. Seveda mu je bila dana. Prvi nastopivši kor unijske armade, še ne 10,000 močen, je napadel trikrat močnejši kor Ewell-sa na Seminar-višini, katere so unionisti imeli zasteti. Za holmce je bila dolina, torej so imeli samo rob višine. Reynolds je padel, slab kor se ni mogel vzdržati, Koward mu je prišel na pomoč in oba sta bila v dolino vržena ter podena v divjem begu v Gettysburg.

Tukaj moramo omeniti delež Nemecev, ki so ga imeli pri odločilni bitki. Howardov II. kor je izključno sestojal iz Nemecev. Po smrti Reynoldsa (Meade še ni bil na bojišču) je prišlo vrhovno zapovedništvo na Howarda in poveljništvo II. kora na Schurz-a. Le-ta, do tje poveljnik prve divizije, je dobil od Howarda ukaz, naj hiti na pomoč Reynolds-u na Seminary-Ridge, kar pa je bilo brez koristi, ker Reynolds je bil premoči že podlegel, Schurz in ostane Reynolds-ovega kora pa sta bila v dolino vržena. Toda tu je bil nemški general Steinwehr, poveljnik druge divizije, Howard-ovega kora. Le ta je videl, kaj pride, se ni brigal za Howardovo povelje in ni šel v ugonobitev na Seminary Ridge, marveč je šel na nasprotno ležajočo visoko Cemetery Ridge, se v naglici utrdil zad za vasjo Gettysburg in ko so poražene trupe preko doline nazaj bežale, našle so zavetje v utrdbi Steinwehra, katerega se Ewell ta dan ni upal napasti a drugi in tretji dan bitke ga pa vzeti ni mogel. General Steinwehr ni samo popolnega poraza rešil desno krilo unijske armade, marveč je tudi omogočil taktično razvrstitev cele armade poleg Cemetery Ridge — razen trmoglavega Sickelsa, ki je vključoval višjemu poveljniku ter ostal na planjavi. To je poplačal z izgubo polovice svojega kora, toda pripomogel je, če tudi ne namenoma, da so južne trupe glavni napad en dan zavlekle, v katerim času se je unijska armada na visočinah znala dobro nastaniti in deloma utrditi.

Prvi dan bitke je bila navalna moč severne armade zlomljena. — Odslej se je držala defenzivno in poraz Lee-a je bil s tem povzro-

čen, ker je odločilni napadni sunek povzel z veliko premalimi močmi. Z odbitkom napada Pieketove divizije, je bila končana bitka. Lee-a se ni zasledovalo, se ni moglo zasledovati, toda sovražni naval na sever je bil preprečen in odslej je šlo navzdol glede zadeve sužnjedržev.

Toliko o vojaškem dogodku, o katerim se je te dneve toliko govorilo in pisalo. Ves svet ve, da je sestral največji del teh iz revnih južnih kmetov, ki so na tem bojišču kot na vseh drugih prelili svojo kri za surovo aristokracijo, katere jih samja sovraži in tlačii. Za tujo, za nasprotno stvar žrtvovalo se je delavno in izkoriščano ljudstvo. To je pravi uk, katerega podaja ameriška medsebojna vojna. Edino na duševni prevladi mase se naslanja gospodarstvo manjšine, njena fizična moč se razprši v nič, če ne bi mase za svoje svrhe omamila in zaslužjevala.

Tedaj petdeset let je minilo od kar se ameriško ljudstvo veselilo pribojevane svobode. Petdeset let je, od kar je odpravljeno robstvo; in petdeset let sem se delavstvo slepi in mami z nekako svobodo, katere pa nikjer ni!

Radovedni smo in radi bi vedeli, v čem vendar obstoji ta preslavljena ameriška svoboda?! Niti bedasti listič se še bolj bedastim napisom "Naš Gospodar", ki hvale ameriško "osebno svobodo", nam ne zna tega povedati!

Ozrimo se kamorkoli se hočemo, povsod vidimo suženjstvo, tlačanstvo še v hujski meri, kot je to bilo v Avstriji, ali sploh v celi Evropi razen v žvepljenih rudnikih v Siciliji.

Kakor je bilo suženjstvo v Ameriki pred 50tmi leti, baš tako je danes, samo da nekoliko v drugi obliki. Pred petdesetimi leti so suženjski beriči sužnje prepevali z biči; danes bele sužnje morijo in streljajo (W. Virginia), ker nič ne stanejo. Na jugu je bila in je še danes surova nevednost doma, a na severu, vzhodu in zapadu pa skrbijo, iz Avstrije pobegli farji, ki so najzvestejši kapitalistični valpeti, za poneumnyanje mase, medtem ko se oni reče in pasejo kot pravi parasiti.

Sedaj jadramo nazaj v minulost, in če ljudstvo ne bo pravčasno izpregledalo, no, potem bomo pa drveli v podvojno sužnost. — Na eni strani pod kapitaliste, a na drugi pod rimokatoliško hierarhijo, katere tu v Ameriki z neznaško hitrostjo vdirjuje svojo mezuzovo glavo.

POGLAVJE IZ SOCIALIZMA

(Dalje in konec.)

Beati possidentes — tisti, ki so bili materialno dobro podprti — pa se niso marali unikati; nasprotno, — odpravili so novodošlece in izkušali sebi zavarovati čim več prostora. Beati possidentes so bili tisti, ki so si pridobili gospodarsko moč, ker so bili lastniki proizvodjalnih sredstev. Beati possidentes so zavoljo tega vladali v gospodarskem življenju; oni so odločevali o življenju in smrti tistega, ki je imel zgolj svoje roke, da se je z njimi boril za obstanek. In te srečne posetnike je prešinjala ena sama želja: da čimbolj izpopolnijo proizvodjalna sredstva. t. j. gospodarsko tehniko, in s tem pomnožijo svoj dobiček. Kolikor mogoče nizki stroški za produkcijo in kolikor mogoče visoki dobički! To je bil prvi in najvišji princip, ki se je po njem ravnala — buržoazija. In gospodarski sistem, v katerem se ta želja izpolnjuje vedno bolj in bolj, je kapitalistični gospodarski sistem.

Buržoazija — večinoma podjetniki — pa ni bila edini činitelj v kapitalističnem proizvodjanju. Za proizvodjanje je bilo treba tudi sloja, ki je razpolagal v eksistenčnem boju z golimi rokami — proletarijata. Treba je bilo dalje, da se ta dva sloja — buržoazije in proletarijata — snideta in skleneta formalno svobodno pogodbo, da se omogoči produkcija po kapitalističnem gospodarskem načinu.

A kakor rečeno — ta formalna svoboda je teknila dobro le buržoaziju, ker je imel dejanski vso moč v rokah in je položaj lahko do dna izkoristil sebi v prid; proletarcu je pa kmalu presedala. Kako tudi ne bi! Podjetnik, kapitalist je sklenil pogodbo z njim, s proletarcem samim, plačal je le njegovo delo a da se je to delo do-

vršilo, je morala delati vsa proletarčeva rodbina. Plačan en sam, delajo vsi. Podjetnik je plačal bore malo za težavno delo v podzemskih jamah in rudokopih, po nezdravih delavnicah, šumnih tovarnah s prahom in vročino — sam pa je grabil ogromne dobičke, zaradi katerih si ni ožulil roke in belil glave. Podjetnik je prenehäl s produkcijo, če mu ni kazal dovolj visok dobiček — tisoči delavcev pa so ostali na cesti in se borili z vsemi težavami svoje nestalne eksistence.

Proletarec vidi svoj položaj in položaj podjetnikov. Primerja oba. Prevelik kontrast se mu pokaže, ki mu bje dan na dan huje v oči, ker se dan za dnevom ponavlja in ker je vedno večji. V proletarcu se porodi zavist. Ta se stopnjuje v sovraštvo. Porodi se mu pa tudi spoznanje, zakaj da je v sedanji družbi njegovo trpljenje takšno: ves družabni ustroj je treba preosnovati, da se izboljša njegov položaj. Svet je treba takorekoč vreči iz tečajev. . . . Sam samcat tega ne more storiti in doseči — rodi se mu zavest skupnosti s sotrpini, poišče jih, združuje se z njimi, organizuje se, skupno se bori z njimi proti skupnemu sovražniku, za svoj cilj: za gospodarskega življenja preosnovo v socialističnem smislu. Tako delavec ustvari celo skupino, ki jo vežejo enaki gospodarski interesi, sličen svetovni nazor; tako nastane proletarski sloj.

Stoje si tedaj nasproti interesi buržoazijskega in proletarskega boja. Proletarijat vidi, da je buržoazijec zato gospodar situacije, ker ima v rokah gmotno, gospodarsko pomoč; in sicer zato, ker ima proizvodjalna sredstva v oblasti, s katerimi lahko določa način, kako se naj producira, in množino, koliko se naj producira. Vselej tega pa je tudi buržoazijec merodajen pri razdelitvi produkta.

Proletarijat vidi v produkciji, oziroma v načinu produkcije in v načinu razdelitve koren vsega zlega. Ako hoče položaj izpremeniti sebi v prid, — kaj bolj na dlani, nego misel, da se razmerje da izpremeniti in ekzistenca izboljšati edino le tako, da se radikalno predrugači način produkcije in stem ves ustroj družbe, da se kapitalistični sistem nadomesti z novim, boljšim, — s socialističnem!

To misel je K. Marx teoretski izrazil in izvel že l. 1847. v komunističnem manifestu. Marx je tu dal prvi določno obliko temu, kar je temno in nezavestno vrel v masah, ki se izraziti niso znale same. Marx je vstvaril vsem proletarskemu gibanju podlago, program, in mu s tem določil tudi smer, v kateri se je pozneje resnično razvil. Marx je zgradil temelj znanstvenemu socializmu. Izza Marxa datira socializem kot veda. Marx je utemeljil, zakaj da mora socialno gibanje biti takšno, kakoršno je, da postane socialistično. Marx je izrazil nov svetovni nazor, pa ga je tudi filozofski podprl.

Marxizem dandanes predstavlja vrhunec socializma. Še dolgo ne bo premagan. Kritika marxizma se oglašala dolgo časa, a pravega uspeha nima. Da bi pa nov sistem v dozirni dobi nadomestil marxizem, ni možno, Marxizem temelji in korenini pregloboko. Kateri pa so ti temelji?

Marx je dokazoval, da so socialistične težnje opravilene. Dokazoval je v dvojnem zmislu: 1. Trdil je, da so kapitalističnemu gospodarskemu sistemu taki zakoni podlaga, kateri ga nujno že neje v neodvratno pogubo; ti zakoni da so kapitalističnemu gospodarskemu sistemu "imanentni". 2. Trdil je, da sočasno, ki immanentni zakoni drvijo kapitalistični gospodarski sistem v propast, že poganjajo kali za novo državno ustrojstvo, katero se uveljavljaj v istem hipu, v kojem treščj v pogubo kapitalistični državni red; v tem trenutku je dana socialistični družbi vsa oblast v roke.

Da to dvojje dokaže, je Marx osnoval svojo posebno teorijo, katero se nazivlje evolucijska ali razvojna teorija. Označujemo jo tudi kot materijalistično zgodovinsko naziranje. Kapitalistični družbi — pravi Marx — je podlaga zasebna lastnina. Vpoštevamo tu v prvi vrsti zasebno last produkcjskih sredstev. Ta sredstva so pa last mas enega sloja — buržoazije, kapitalistov.

Pri produkciji v kapitalistični družbi učinkuje še drug činitelj — proletarski sloj. Ta deluje z golimi rokami, podjetnik pa s kapitalom. V sled tega morajo nastati med obema slojema nasprotja: sloja imata namreč različne interese.

Iz tega, ker je produkcija od obeh slojev odvisna in ker so njujni interesi različni, sledi, da so omenjena nasprotja bistven znak sedanjega kapitalističnega družabnega reda; brez njih bi kapitalističnega gospodarskega reda ne bilo.

Nasprotja v interesih obeh slojev motijo gospodarski proces. Nasprotja pa nastajajo radi tega, ker vodstvo produkcije ostaja zasebno-gospodarsko in ker se razdelitev produktov vrši tudi po zasebno-gospodarskem načinu.

Čim več produktov podjetnik producira, tem več jih lahko vrže na svetovni trg, tem manjši so produkcjski stroški in tem nižjo ceno lahko nastavi produktom. Neomejena svoboda konkurence ga v tem imenito podpira. Naravno, da mora tekrovati le, kdor še ceneje producira in prodaja, kdor še več produktov spravi med svet. Razvidno je tedaj, da se ne producira v kapitalističnem gospodarskem svetu več za konsum, za potrebo, temveč za dobiček. Dobiček je pa le mogoče, ako podjetnik ubije konkurenčno silo svojega tekmeča. In vsak dan takorekoč opažamo, kako se stresa gospodarsko telo naše družbe, kadar propade tak mogočen tekmeec. Še bolj pa se je to čutilo v tistih periodah, ko se je trg tako prenapolnil s produkti, da je nastalo tako nerazmerje med množino produkcije in med množino konsumna, da je izbruhnila gospodarska kriza. Te krize so se redno ponavljale desetletja za desetletjem.

Posledice kriz se pojavljajo mnogostranski. Posebno med podjetništvom in med proletarijatom, ki sta nositelja kapitalističnega gospodarskega reda, se razmerje čimdalje bolj prirostruje.

Vsaka kriza povzroča, da propade mnogo podjetnikov, kapitalistov. Zmagujejo oni, ki so gospodarski močnejši in najmočnejši, nad šibkejšimi. Javno je, da se tem potom vedno bolj krči število kapitalistov, ki obstajajo na površju in koncentrujejo v svojih rokah vse tehniške pridobitve in izumitve, ki osredotočajo nase čimdalje ogromnejše kapitalne. — Čim manj posameznikov-kapitalistov, temveč se pri njih nakupiči bogastva, kapitala.

Te slike druga stran pa kaže vse ubornejše lice. Vsaka kriza, vsaka izpopolnitev proizvodjalne tehnike spravlja tisoče in tisoče delavstva ob delo in zaslužek. Delavstvo, ki stoji na cesti, je na razpolago kapitalistu za vsako ceno in za vsako delo ter ob vsakem času. Kakor rezerva aktivne delavske armade, je to delavstvo. Ubostvo in sromaštvo rezervne armade, katere se vsled neprestanih kriz množi bolj in bolj. Proletarijat nam predstavlja vedno množča se masa nemančev, kateri se čimdalje nižje pogrezajo v bedo. Paverizem pa se razvija in razširja. Pokaže se, da je buržoazija nesposobna, da ostane še nadalje vladajoči sloj družbe in da družba še nadalje usiljuje svoje življenske pogoje kot upravljajočo postavo. Ona je nezmožna, da vlada, ker je nezmožna, da svojemu sužnju eksistenco zagotovi vsaj v njegovem suženstvu; prisiljena je namreč, da ga pusti tako dolgo se pogrezniti, da mora ona njega živiti, dočim bi on moral živiti njo.

Paverizem poraja upor: proletarijat se dvigne zoper vladajoči sloj. Zato je usposobljen, ker ga je mehanizem kapitalističnega proizvodjalnega procesa sam izkopal, združil in organiziral. Ura kapitalističnega lastništva prihaja. Razlaščevalci se razlajstajo.

Družba prevzame naravnost in brez ovinkov v roke . . . produktivne sile, katerih druga moč ne more več voditi, kot družbina. — Kapitalistični gospodarski red na ta način sam sebe ujé in se prekopične v prepad, kamor so ga nujno tirala nasprotja, ki so bila bistvena, dana temu gospodarskemu sistemu. In ta korak, da se namreč družba polasti proizvodjalnih sredstev in tako uvede nov družabni red, kajti že v kapitalističnem gospodarstvu so dozoreli zato vsi predpogoji.

D.

Slovenska Delavska Podporna in

Penzijska Družba

Ustanov.

Inkorp.

21. nov. 1909

15. marca 1910.



MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PRESEDAK: Martin Jager, L. Box 102, Conemaugh, Pa.
PODPRESEDAK: J. Zakrajšek, R. R. 3 Box 57 Columbus, Kans.
TAJNIK: Jos. Hauptman, Box 140, Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Jos. Mostar, L. Box 351 Staunton, Ill.
BLAGAJNIK: John Gantar, Box 286, North Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

ALOJZ FLERE, predsednik, Box 121, Adamsburg, Pa.
MATH PETRICH, I., Box 183, Cliff Mine, Pa.
HENRY LAMUTH, II., Box 114, Marianna, Pa.

POROTNI ODBOR:

JOHN LEKŠE, predsednik, Box 73 Black Diamond, Wash.
ALBERT SVAJGAR, II., Box 146, Livingston, Ill.
JOHN GOMILAR, III., R. F. D. No. 3 Box 144A, Johnstown, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

MARTIN HORVAT, Box 140, Darragh, Pa.
ALOJZ ŽAGAR, Herminie, Pa.
MARTIN PUMPE, Box 130 Adamsburg, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. Geo. Boehm, Arona, Pa.

Glasilo je "Glas Svobode."

Vsem društvom oziroma dr. uradnikom na znanje, da v poslednjem pošiljajo denar na sedanjega blagajnika.

Sprejeto novo društvo.

"Radnici Naprej" št. 20 v Farmington, W. Va.: John Kubin, cert. št. 716; Math Spehar, 717; Nikolaž Skrtič, 718; Stan. Skrtič, 719; Mile Mileusnič, 720; Vladislav Sirevirček, 721; Jakob Mikrut, 722; Božili Baravskih, 723; Anton Fierlijt, 724; Jakob Wrubel, 725; Fr. Deus, 726; Djan Dudjik, 727; Ivan Spolja, 728; Peter Žestokih, 729; Marko Kasunič, 730; Karl Tomašič, 731; Jakob Sabolič, 732; Jos. Radocaj, 733; Juraj Tomašič, 734; Ivan Tomašič, 735; Ivan Mesič, 736; Louis Gasporovič, 737; Ant. Gasporovič, 738; Male Miinae, 739; Ilija Kovačič, 740; Tone Skrtič, 741; Toni Troha, 742; Duro Radovič, 743; Mijo Wlahinič, 744; Jura Kasunič, 745; Stefan Sibenik, 746; Mate Skrtič, 747; Wosilj Pastušek, 748; Jos. Probič, 749; Ivan Markovič, 750; Mato Vlaovič, 751; Tone Slat, 752; Afanasi Tereskovič, 753; Petro Liponik, 754; Janko Brebič, 755; Stefan Randinič, 756; Ilija Dujmovič, 757; Jos. Dujmovič, 758; Jos. Wlavovič, 759; Vid. Kosunič, 760; Tone Žunič, 761; Ivan Slat, 762; Mate Lauš, 763; Miko Lauš, 764; Stanko Radocaj, 765; Dane Jarnevič, 766; Peter Količ, 767; Ant. Količ, 768; B. Vučkovič, 769; Toni Potesak, 770; Majko Jundrič, 771; Andy Rapčević, 772; Foma Veljko, 773; Rihar Vinjek, 774; Marko Ferič, 775; Stefan Kosunič, 776; Djim Koler, 777; Jos. Wrbanič, 778; Tone Lipošek, 779; Mijo Skrtič, 780; Mate Skrtič, 781; Janko Brekovič, 782; Mate Grgee, 783; Louis Juraič, 784. — Društvo šteje 69 članov.

Sprejeti novi člani.

K dr. št. 5: Jos. Kosmoč, cert. št. 785; Jos. Knaffič, 786.
 K dr. št. 8: Jos. Mavar, cert. št. 787; J. Marčelja, 788; Wik. Novakovič, 789; Steve Debelak, 790.
 K dr. št. 10: Fr. Gorišek, cert. št. 791.
 K dr. št. 11: John Celesnik, cert. št. 792.
 K dr. št. 14: Jos. Škoda, cert. št. 793.
 K dr. št. 18: Frank Cleva, cert. št. 794; Vin. Ansenelli, 795; John Ružič, 796; Jos. Puž, 797.

Suspendirani člani zopet sprejeti.

K dr. št. 1: Anton Kotar, cert. št. 194.
 K dr. št. 5: Fr. Zakelj, cert. št. 494.
 K dr. št. 7: Anton Otvirk, cert. št. 151; Fr. Deželak, 131.
 K dr. št. 15: Mike Petrušič, cert. št. 622.

Suspendirani člani.

Od dr. št. 1: John Metelko, cert. št. 318; Fr. Debortolo, 358; Frank Mora, 442; Math Gastaldo, 513; Karl Bar, 701.
 Od dr. št. 12: Jos. Kocjan, cert. št. 300.

Črtani člani.

Od dr. št. 1: Louis Garbin, cert. št. 476; Karl Meglič, 624.
 Od dr. št. 7: Bartol Serjun, cert. št. 31.
 Od dr. št. 10: J. Fonda, 577; Ant. Tome, 618.
 Od dr. št. 12: Ignac Škoda, cert. št. 302.
 Od dr. št. 18: Mile Mare, cert. št. 652.

Potujoči člani.

Od dr. št. 6: M. Kramar, cert. št. 108; Ferd. Toman, 115.

Prestopli člani.

Od dr. št. 10: Leopold Kos, cert. št. 252; k dr. št. 12.

Umrli člani.

Od dr. št. 7: John Marokovitz, cert. št. 218.

JOS. HAUPTMANN, glavni tajnik.

IZ URADA GL. TAJNIKA S. D. P. in P. DRUŽBE.

Apeliram na vse dr. uradnike v prvi vrsti na tajnike SDP&PD., kakor sem že večkrat omenil, da naj bolj natanko in pravočasno pošiljajo plačilne nakaznice na gl. urad SDP&PD. in jih ne več ali dalje držati pri društvu kakor sedem tednov. Nekatera dr. jih po cela dva in več mesecev drže pri društvu. Jaz mislim da je vsaki član potreben podpore v svoji bolezni, toraj se prosim bolj natančnosti, stem se tudi veliko dela in stroškov prihrani.

Iz gl. urada so bile razposlane glasovnice na vsa dr., katera so glasovale za predlog dr. št. 4 (oziroma ga podpirale); toraj bratje dobro si premislite stvar predno bodete glasovali za sprejem ali proti, ker je velikega pomena. — Predlog se glasi, da se penzija tudi

izplačuje v staro domovino. Premislite predno oddate svoj glas.

Centjeni sob. kakor sem že omenil in sporočil da naj dr. delujejo na svojih dr. sejah za združitve vseh naprednih in podpornih organizacij in naj pošlejo svoja navodila na gl. urad SDP&PD. do meseca oktobra t. l., da se da našim zastopnikom navodila na skupno zborovanje, ki se vrši v mesecu januarju 1914 v Chicagi, Ill. Dobro si vsako stvar pretehtajte na kaki podlagi bi se združili v eno skupno armado. Tudi sporočam vsem br. SDP&PD., da so ustanovili novo dr. št. 20 s 69 člani, to se vidi, da se zanimajo delavei za lastno njih korist. Tudi v krajih, kjer imajo že prošnje naj se potrudijo, da vzamejo po zgoraj navedenem dr. izgled. Rojaki pristopajte k SDP&PD., sedaj je čas zavarovati se za male prispevke. V krajih kjer še nima-

te dr. SDP&PD., pišite za pojasnila na gl. urad. Na željo se vam vse vstreže in zavarovali se bode- te lahko sami in svojo družine. Ako pomislimo na naš delavski položaj ko stojimo vsaki dan pred smrtjo naj si bo kje hoče. Danes ali jutri se nam nesreča prepeta v rovih ali doma; nesreča nikoli ne praznuje! Sicer ni moja dolžnost tega omenjati, ker je to dolžnost nadzornikov, da sporočajo v njihovem delu, kako so gl. knjige našli pri šest mesečni reviziji itd., da so v redu. Šest mesečne račune priobčim v glasilo, ko hitro bodo izdelani, sedaj sem preveč zaposlen z drugim delom, ker si moram tudi svoj kruh, zraven mojega posla v gl. uradu SDP&PD. služiti v rovu.

Toraj rojaki ko bodete to prečitali pišite za vse potrebne stvari, kar se jih potrebuje pri ustanovitvi novega dr. in ne bo vam žal.

S bratskim pozdravom
 Jos. Hauptman, gl. taj.

IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA SEJE GLAVNEGA ODBORA S. D. P. in P. D.

Glavni predsednik Martin Jager je otvoril sejo glavnega odbora v nedeljo 6. julija t. l. ob 8:30 dopoldan in sicer v glavnem uradu družbe v Madison, Pa.

Prisotni seje so: Martin Jager, Jos. Hauptmann, John Gantar, Louis Flere, Math Petrich, Anton Cedilnik, Louis Žagar, Martin Horvat. Odsotni so: gl. podpredsednik John Zakrajšek, gl. zapisnikar Joe Mostar, gl. nadzornik Henry Lamuth, (bolan) in pomožni odbornik Martin Pompe.

Poročilo III. gl. nadzornika Henry Lamutha, kateri je bolan in se ne more udeležiti revizije ne gl. seje, se vzame naznanje in na njegovo mesto se pooblasti br. Ant. Cedilnika, član in taj. dr. št. 1.

Na mesto gl. zapisnikarja imenuje predsednik zapisnikarjem br. John Gantarja. Prečita se zapisnik zadnje odbove seje, ter se ga sprejme s sledečim popravkom: Bratu Frank Deželaku, čl. dr. št. 7 se odtgne za teden dni bolniške podpore, drugo se mu nakaže. Zadeva br. Anton Koren član dr. št. 7 se odbor ravna po poročilih društva. V ostalem se zapisnik sprejme kakor je čitan.

Predlog dr. št. 4, katerega je društvo poslalo na vsa krajevna društva SDP&PD. je podpiran od 11stih društev, ter se sklene, da se ga da na splošno glasovanje. Glasovanje se mora vršiti tajno, kakor določajo pravila.

Zadeva br. Frank Peternel, čl. dr. št. 5 se sklene, da se mu izplača bolniška podpora.
 Poročilo dr. št. 7 radi ustreljenega br. Matija Gorenc, ter poročilo dr. št. 8 radi v rovu pone-srečenega br. Mike Maglaja, se vzame naznanje, ter na poziv gl. predsednika se vstane raz sedežev v znak sožalja.

Gl. tajnik prečita več pisem posameznih članov od dr. št. 9 kar se vzame naznanje.

Gl. tajnik prečita pismo dr. št. 10 katero poprašuje radi penzije vdoye Frančiške Selko, na kar gl. tajnik pojasnjuje, da iste ni mogel nakazati ker družba še nima nobenih nakaznic v to svrhu, ter povdarja, da si družba mora nabaviti za to primerne listine.

Stavljen predlog, da se Frančiški Selko nakaže penzija, sprejeto.

Za nadaljna izplačila penzije je stavljen predlog, da si družba takoj preskrbi zato potrebne nakaznice in sicer 12 kosadov knjižice, vsaka knjižica s 25timi listi, sprejeto.

Gl. tajnik priporoča 44 novih članov kateri so pristopili k raznim društvom, ter 1 novo društvo pod št. 20 z 69timi člani, se vzame naznanje.

Poročilo o dohodkih in izdatkih, gl. tajnika in gl. blagajnika se vzame naznanje; nakar nadzorni odbor poroča o pregledu knjig in računov gl. tajnika in blagajnika, da je natančno pregledano in preračunano, ter da so isti v najlepšem redu. Nadalje, nadzorni odbor poroča, da je pregledoval prošnje novo sprejetih članov t. l. ter pronašel da ima dr. št. 9 člana iz enim očesom, katerega je sprejelo v društvo 19. januarja t. l. Pravila stran 9, po-

glavje 15 se glasi: Nesposobni člani: "Poleg prej omenjenih zavrnitev se vstop v SDP&PD. odreka vsakemu, kateremu manjka oko, roka, noga, ali vsi prsti na roki itd."; se sklene da se držimo pravil, krajevna društva pa opozori, da pazijo kake člane sprejemajo v društvo.

Pregledale so se glasovnice radi povišanje plače oddaljenih gl. uradnikov za \$1.00 pri vsaki seji, je sprejeto z večino 183 proti 58 glasovi.

Preide se na volitev zastopnikov za družitev Jednot in Zvez. Izvoljena sta, gl. zapisnikar Jos. Mostar, ter gl. blagajnik John Gantar, nakar glavni predsednik zaključi sejo ob 3:30 popoldne.

John Gantar, zač. zapisnikar.

DRUŠTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Frank Gradišek; tajnik Anton Cedilnik, Box 116; blag.: Jacob Godec, Box 42. Vsi v Darragh, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Preds.: Martin Pompe, Box 131; tajnik: Louis Flere, Box 121; blagajnik: John Sever; vsi v Adamsburg, Pa.

Dr. št. 4 v Waukegan, Ill.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; Taj. John Gantar, Box 286, North Chicago, Ill.; Blag John Stražisar, 611 Market St. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Cliff Mine, Pa.: Preds.: V. Koritnik, Box 192; taj. Math Petrich, Box 183; blag. Jos. Šivec, Box 206; vsi v Cliff Mine. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 6 v Roslyn, Wash.: Preds. Lucas Notar, Box 171; tajnik Anton Adamič, Box 16; blagajnik M. Arestovnik; vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Preds. Alb. Schweiger, Box 146; tajnik Frank Čopi, Box 146; blagajnik Jos. Žabjek, Box 13; vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri pop.

Dr. št. 8 v Marianna, Pa.: Preds. Henry Lamut, Box 114; tajnik John Nastran, Box 190; blagajnik Jos. Milauch; vsi v Marianna, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 9 v Skidmore, Kans.: Predsednik Simon Repovš; tajnik John Repovš, R. R. 3 Box 187, Columbus, Kans.; blagajnik John Zakrajšek, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 10 v Winterquarters, Utah: Preds. J. Bizjak, Box 85; tajnik Peter Zmerzlikar, Box 35; Blagajnik Štefan Esih, Box 111. Vsi v Winterquarters, Utah. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 11 v Conemaugh, Pa.: Preds. Frank Dremelj, Box 73; tajnik John Škufca, Box 102; blagajnik John Vičič, Box 571. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu, dopoldne ob 9. uri v Slovenskem Delavskemu Domu.

Dr. št. 12 v Breezy Hill, Kans.: Preds. Mart. Smolshnik, Box 94; taj. Frank Tratnik, Box 43, Breezy Hill Sta., Kans.; blag. Rochus Godina, Mulberry, R. F. D. No. 2 Box 125. — Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 13 v Richmond, W. Va.: Predsednik F. Zadnik, Box 729; tajnik M. Škof, Box 729; blagajnik Karl Zadnik, Box 729; vsi v Richwood, W. Va.

Dr. št. 14 v Johnstown, Pa.: Preds. John Gomilar, R. F. D. No. 3 Box 150b; tajnik Jos. Glavač, R. F. D. No. 3 Box 144; blagajnik Miroslav Intihar, R. F. D. No. 3 Box 57. — Vsi v Johnstown, Pa.

Dr. št. 15 v Franklin, Kans.: Preds. F. Vidmar, R. R. No. 4 Box 120; tajnik Frank Čefin, R. F. D. No. 4 Box 63, Girard, Kans.; blagajnik Val. Suhodolčan, R. R. No. 4 Box 63. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 16 v Breerton, Ill.: Preds. Tho. Fele, Box 115; tajnik M. Mihelič, Box 98; blagajnik J. Germ, Box 98; vsi v Breerton, Ill. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 17 v Staunton, Ill.: Preds. Fr. Previnšek; tajnik Frank Jerkič, Box 77; blagajnik John Mostar, L. Box 351.

Dr. "Slovenska-Hrvaška Sloga" št. 18 v Madison, Pa.: Preds. Karl Slavič, Box 252; Tajnik Mihael Habersček; Blagajnik Jos. Jelovič, Box 101. — Vsi v Darragh, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.
 Dr. št. 19 v Yale, Kans.: Preds. Jos. Kotnik, Box 64; Tajnik John Prislán, Box 147; Blagajnik Martin Kožuh, Box 34. Vsi v Yale, Kans. — Seja se vrši 1. nedeljo v mesecu v Fr. Lamarjevi dvorani.
 Dr. "Radnici Naprej" št. 20 v Farmington, W. Va.: Preds. I. Kubin, Box 218; tajnik M. Špehar, Box 565; blag. J. Probič, Box 332. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Listu v podporo.

J. Petek \$1. J. Lenček 37c. P. Kokec \$2.50. J. Gantar 25c. J. Kozuh 50c. M. Škof \$1.00.

DELO! DELO!

Se dobi v gozdu pri J. Stephenson Co. Wells, Mich. Delo je stalno za več let po zimi in po leti; režejo se hlodi (loksi) in drva od loksov. Plača \$1.00 od tisoč čevljev, od drv pa \$1.25 od sežnja. Gozd je lep in v ravnini. Natančno pojasnilo daje

VAL. CANDONI

J. S. Co. Camp 4 Wells, Mich.

PROŠNJA!

Vse naše cenjene zaupnike in zastopnike, ki so imeli ali še imajo za razpečavo naše knjige "Škof proti župniku", najvljudneje prosimo za obračun, da uredimo naše knjige.

Uprava Gl. Šv.

"Glas Svobode" naj kroži od rok do rok!



NIKJER V TEM VELIKEM MESTU NE DOBITE TAKO VELIKE IN RAZNOVRSTNE IZBERE

Možkih in mladeničkih modernih oblek

kot so te, katere prodajamo mi po \$7.00, \$10.00, \$12.00, \$15.00, \$18.00 \$20.00 in \$25.00

Z veseljem vam jih razkažemo in Vas vljudno vabimo na ogled.

THE
ATLAS
 CLOTHING CO

Vogal Blue Island ave. in 18. ceste

Prodajalna je odprta vsak večer razen ob sredah in petkih. Ob nedeljah je odprta dopoldne.

SCHWITZNER CLOTHING CO.

Najstarejša in najzanesljivejša trgovina na zapadni strani mesta

VIDI IN VERUJ!

Pridite vsi, obiščite našo prodajalno, da se prepričate o kakovosti in vrednosti oblek za moške in dečke. Vse najnovejšega kroja in barv.

Obleke za moške od \$7.00 do \$25.00
 Obleke za dečke od \$5.00 do \$15.00

Mnogoštevilno raznovrstnih klobukov, kap, srajc in spodnjih oblek; z eno besedo vse moške potrebščine.



Schwitzner
 CLOTHING CO.



1828-30 BLUE ISLAND AVE.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Solidna slovenska trgovina

V zalogi imam vso zlatino in srebrnico, kar jo spada v to stroko. Popravim tudi ure in drugo. V za oči imam tudi gramofone, slovenske, hrvaške, nemške in angleške plošče. Se priporočam. Za vse pri meni kupljeno blago jamčim.



FRANK ČERNE

6034 St. Clair Ave. CLEVELAND, O.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

Zdravnik in Ranocelnik

Urad 1801 So. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.

Tel. v uradu: Canal 476 Tel. v stanovanju: Lawndale 8996

URADNE URE SO: Od 10. do 12. ure dopoldan vsak dan in od 7. do 9. večer razen ob sredah in nedeljah.

DR. WEISSKOPF je gl. zdravniški nadzornik S. N. P. J.

DOPISI

Aurora, Minn.

Že zopet sem tukaj; no pa oprostite in to tembolj, ker smo v pasjih dnevih, ki bodo silno vplivali na možgane našega dušnega pastirja, ker se je izpremenil kar čez noč iz veleučnega in vsega vednega v neveniča in strahopetca.

Čujte in strmite: Veleučeni romar svete dežele, ki je po šolah hlače trgal dvajset let (Op. ur. Zelo slab talent! Duhovniki hodijo v šole samo 16 let, kateri je pa hodil 20 let, je dokaz da nič ne zna in ne ve, kakoršnjih je sila veliko.), ki vedno piše kake "znanstvene razprave" v Joliet-ski takozvani katoliški plenici laži, je dne 6. julija t. l. kapitulariral pred preprostim delavcem — majnerjem. S tem je pokazal, da preprost delavec, socialist s tremi razredi ljudske šole, več ve, kot pa 20 let šolani duhovnik!

Torej, taki naj bodo naši učitelji! Kaj ni res tako, gospod Pollak? Imeli ste lepo priliko socialiste vgnati v kozji rog. Zakaj niste prišli? Ali niste bili pozvani? Zakaj da niste prišli na shod dne 6. julija, se nemorete izgovarjati, ker od 10. ure dopoldne do 6. ure popoldne ste imeli dosti časa. Vidite gosp. Pollak, kako blamažo imate! (Op. ur. Kakor Rev. Sojar na Kristanovnem shodu v Chicagi. Le-ti gospodje lajajo izza plota, kadar se jim pa potiple srborita žilica, pa hajdi s puško in koruzo! Da, da, to so učene butice!)

Skušnjajte sedaj Vi mene pozvati v "Vašo" cerkev poučevat nauk Krista, to je socializem in prepričani bodite, da gotovo pridem in zakar Vam bodem še bolj zelo hvaležen. In kar je važno bodite tudi uverjeni, da se bo narsikak grešnik spreobrnil in postal dober socialist. Tudi Vam zagotovem, da bodem to storil brezplačno in izgol ljubezni do bližnjega, kajti tako je tudi Krist delal. Ali delate tudi Vi tako? O, kaj še! Za dolar, kaj ne?

Za nekaj Vam moram pa vseeno častitati, namreč zato ker ste začeli v cerkvi čitati slovenske liste. Čitajte vsaj enkrat tudi Glas Svobode, s tem bodele naredili veliko kulturno delo. Prečitate to izdajo Glas Svobode, osobito dopise, zakar Vam bomo gotovo hvaležni. Mogoče pade tudi kaka "dojača" ali "evanogerca" v bi sago.

Slišal sem od Biwabikčanov praviti, da je nekdo nekemu ženo odpeljal, to je nekemu možu, ki nima prstov na roki; mogoče znate Vi kaj o tem?

Kmalo bi bil pozabil povedati, la bi se g. Pollak od svobodomislicev in socialistov rad kaj naučil, in da je to resnica je dokaz ta, ko je tako milo prosil socialistinjo za kuharico. Ne boš Jaki! Sodruginjo pa že ne dobiš! Ako se hočete kaj naučiti pridite na shode in klubove seje, tam bodele slišali za Vas marsikaj koristnega, potem ni izključeno da tudi Vi postanete dober socialist; seveda pod pogojem, da si drugo glavo nataknete, ker takega, kot ste sedaj, Vas ne sprejmemo v naše vrste, ker bi stranki sramoto delali.

Konečno se Vam moram zahvaliti, ker ste družstvu "Delavec" št. 17 S. S. P. Z. naredili izborno reklamo. Po Vašem zasluženju smo dobili deset novih članov; to je dobro in le še tako naprejš!

Slovinci in Slovence pristopajte k družstvu "Delavec", ker družstvo je na zdravi in trdni podlagi; plača se samo \$1.25 na mesec, a dobi se pa \$1.15 na dan bolniške podpore, v slučaju smrti pa \$500 posmrtnine.

Društvene seje so vsako drugo nedeljo v mesecu v Kovačevi dvorani ob 9. uri dopoldne.

Član dr. "Delavec".

Huntington, Ark.

Ravnokar sem čital v G. N. št. 150 z dne 27. junija, ki se glasi: "Pomoč poneščencem. Zdravniki potrebujejo 10,000 palecev zdrave človeške kože za tiste delavce, kateri so v Husted mlinu N. Y. pri eksploziji nevarno ranjeni na opeklinah."

Ali ste že kedaj videli takega bedaka, da bi si dal svojo zdravo kožo z hrbta rezati? Jaz mislim da ne. (Op. ur. Gosp. dopisnik se silno moti, kajti taki požrtvovalni

ljudje, ki so si dali kožo izrezati in na bolnike prenesti, niso posamezni slučaji. Ni dolgo tega, ko so mlade dekleta svojo kožo žrtvovali v prid prijateljice. To torej niso nikaki "bedaki", kakor se g. dopisnik izraža, marveč so junaki ki se žrtvujejo za svojega trpečega bližnjega oziroma bližnjo. Sicer pa take translacije niso ameriške specialitete, marveč se prenos kože in kosti vrši po vsem kirurški naprednem svetu.) — Za take bolečine so druga sredstva. Naj omenim le dvoje, kar bi bržkone najbolj pomagala. In ti sredstva so; Prvič, imamo v Ameriki dosti "božjih" namestnikov, kardinali, škofi itd. kateri se lahko vsaki čas pogovarjajo z Bogom in ga prosijo milosti. On, bog, ki je vsegamogočen, vsegaviden, usmiljen in dobrotljiv, reče samo eno besedo in ubogi opečeni delavci bodo oblečeni v novo kožo. Če bi pa ti višji duhovniki pri bogu nič ne opravili, no, potem bi bilo umestno drugo sredstvo: Zdravniki, ki iščejo kožo pri delaveh, naj bi se obrnili v nebesno kraljestvo kot je Wall Street v New Yorku, do kapitalistov, kateri imajo še preveč zdrave kože na preobledenih trebuhih in kateri so tudi odgovorni za take zločinske nesreče. Naj se njim odere koža s trebuha in z njo zakrpa vboge opečene delavce, kakor žena zakrpa možu šitne hlače.

Po mojem mnenju bi bilo to zadnje sredstvo še najboljšo.

Kar se tukaj tiče delavskih razmer, tako so se od 15. junija obrnile nekoliko na bolje, ker dela se vsaki dan. Toda za sedaj še ne svetujem za delom sem hoditi, ker jih je tukaj še dosti na listi, kakor sem bil jaz 9 tednov, predno sem dobil prostor.

Martin Powetz.

Springfield, Ill.

Da ne bodo ljudje mislili, da smo že pomrli, se moramo zopet oglasiti in poročati, da bomo imeli "Piknik", namreč v na ta namen, ker se vsaki še spominja da smo v Veliki noči imeli misijon na katerim je misijonaril neki prehlajen gospod iz Chicage, ki je stal veliko denarja. Naši pobožni možje so mu "težko delo" plačali iz blagajne, akoravno so tisti možje vedeli, da pride naš duhovnik, samo pričakati ga niso mogli s svojimi zarjavelimi grehi, da bi prišel naš duhovnik očistiti njihove duše. On ima ravno tiste blagoslave, kot tisti prehlajeni misijonar Sojar, in baš v ta namen bomo priredili "Piknik". En dolar vstopnina, pijača brezplačno. Kateri ima družino se že gre, ali za sameca je pa preveč; in kateri članov sv. Barbare se ne udeležijo, bo pa 50c kaznovan. Tako je; na ta način se morajo nazaj dobiti tisti "capaki", ko jih je Šoja pozobala in se potem glasno smejala. Svobodomislec.

Ely, Minn.

Iz vseh krajev čitam dopise v našem listu Glas Svobode, samo z Ely redko kedaj. Kaj je vendar temu vzrok, morda mislite g. urednik, da tu ni nobenega svobodomisleca? Toda temu ni tako. Dne 4. julija je naše čitalniško društvo imelo "Piknik" na prvih hribovku na vzhodni strani mesta; zabave in petja je bilo zadosti in smo se takisto dobro počutili do poznega večera. Zatorej se lepo zahvalimo vsim onim, ki so se vdeležili veselice in tako pripomogli k vspehu društvene blagajne.

Delavske razmere so srednje, dela se vsaki dan a zaslužek je bolj majhen, in še so nekteri ljudje tako bedasti, da nesejo vsako besedo do visokih glav. Nekega dne se mi je pripetilo da so gospodje zvedeli, da sem jaz že bil v Wyomingu in tudi v Montani unijski delavec. Takoj je bil oženjen v strehi. Telefoniralo se je semtrtja: "Izadajalec je tukaj!" No, seveda si želim organizirati, kakor hitro pridem do prve unije. Tukaj se šteje osemurno delo, pa jih človek porabi enajst predno se umije in pride do stanovanja. Res je da se dela samo osem ur, temu ne oporekam a opoldan se človeka semtrtja podi eno uro predno se naje. Pet let sem že v Zdr. državah, a kaj takega še nisem nikjer poskusil, kot tukaj v Minnesoti.

Sedaj pa končujem in kličem na ves glas: Živeli svobodomislecni! Čitalničar.

Biwabik, Minn.

Zopet sem primoran prijeti za pero, da povem cenjenim rojakom, koliko zaupnosti imajo pri njih, ki se vsaki dar trkajo na svoje grešne prsi.

Pred par tedni izprehajala se je gospa storklja med Biwabikom in Pineville, kjer je pustila našemu rojaku A. M. krepkega sinčka. Kakor navadno, šel je oče novorojenčka k tukajšnjemu Rev. Pollaku, da poižve kedaj bi mu bilo mogoče otroka krstiti. Prišel je k njemu, prijel je Rev. najpopred za knjigo da vidi koliko A. M. dolguje za cerkev oziroma farško bisago, ter pravi: "Vi ste dolžan \$6.00 za cerkev, ako tega ne plačate, Vam otroka ne bodem krstil." Oče videvši, da Pollaku ni za podelitev sv. krsta, temveč za \$6.00, mu obljubi plačati; toda popred ne more, dokler ne dobi tudi on svoje plače, katero ima zaslužno, sedaj pa denarja nima. In vidite, kaj je rekel namestnik Krista, ki je učil ljubezen do bližnjega? Rekel je: "Ne, jaz nikomur ne zaupam, kot samo v gotov denar," in še, pristavil "slab gospodar, ki nima pri mali družini \$6.00."

Vprašam Vas Pollak: Ali se Vi držite naukov Krista? Ali ni Kristus rekel, "pustite male k meni, ker njih je nebesno kraljestvo?" In odgovorite, je li Vam za vero ali za dolarje? Ako ste Kristov namestnik, potem zakaj ne delite sv. zakramente brezplačno, kakor je Krist delal? Vi nočete krstiti otroka zato, ker se ni rodil z dolarjem v roki in da bi ga dal v Vašo bisago. Vi ste rekli, da slab gospodar, kateri nima \$6.00 v žepu. Vprašam Vas Pollak, ali bi Vi znali povedati od nekega farja, kateremu je neki rojak dal shraniti denar, a potem ko je svoj denar nazaj zahteval, mu je far odgovoril, da ga ne more dati, ker si je zanj vino kupil — in to je storil za tuj denar, ki mu je bil le zaupan kot poštenemu duhovniku? Dotični duhovnik ni pošten, spada pod kriminal, je pa tudi slab duhovnik in gospodar, ko si ne more za svoj denar vina kupiti.

Vidite kako se človek blamira, ki drugim očita slabo gospodarstvo a je sam še veliko slabši. Ali niste za eno blamažo zopet bogatejši?!

Vidite cenjeni rojaki, koliko zaupanja imamo pri takih duhovnikih, kot je Pollak. Iz tega je tudi razvidno, da farji ne vedo, kako skromno mora delavec živeti. Lahko se je šopiriti po lepo opremljeni župniščih, toda to gre vse na račun delavca. Delavec Vam kupi posteljo, kurjavo, plačuje Vam najemnino in nosi Vam denar v žrelo farške bisage. In na posled, ako nima denarja za kupiti zakrament sv. krsta ali sv. birmo, ga pa še obkladate s psokami, češ, da ni nič vreden gospodar! Ali mislite Vi Pollak, da ima delavec tako mastno plačo, kot jo imate Vi? Vedite, da delavec se muči in tvega svoje življenje 8 ur globoko doli pod zemljo za borih par dolarjev, in s tem mora preživljati svojo družino, preskrbeti jo z obleko, stanovanjem in povrh še postopaje podpori, kateri nikoli nič ne delajo. Torej ni čuda, če se pripeti da ostane vbogi delavec večkrat brez nikelnja v žepu.

Vi zahtevate od pogreba \$10., in od poroke \$10, ali niso te svote pretirane! Vi nimate družine za preživljati, ne podpirate cerkve in ne daste za zavetišče; čemu potem bogastva skupaj spravljate? Kristus ni imel glavo kam na svoje položiti. On je rekel, "moje kraljestvo ni od tega sveta"; kako pa Vi? Ako hočete imeti spoštovanje — kot katoliški duhovnik, tedaj vpošteujte besede Krista in ravnajte se po njih. Ni treba kričati: Socialisti nam hočejo vero zatreti, svobodomislecni nam hočejo zatajiti boga; z eno besedo, da Vam hočejo vse uničiti kar sliši pod besedo "božjo". Vedite, da to Vaše besedičenje je slepilo za nevedneže, kajti svobodomislecni in socialisti samo branijo že itak do mozga izrpanega delavca, ni jim pa mar uničenje vere. Vera je začela pešati in hira na sručje pri Vašem zaslužnju. Vi izrabljate cerkev, Vi prodajate sv. zakramente in odpuške, kar je privedlo ljudstvo do premišljanja in zaključka, da, če vera peša, ste vzrok Vi z

Vašim nič manje kot vzornim življenjem. — Biwabikčan.

Pittsburgh, Pa.

Narod in socializem: Marsikdo se z veseljem spominja na rodno zemljo, kjer so mu zasijali prvi žarki cvetoče pomladi. — Zadržti mu pa tudi sree, ko mu je v najlepši dobi mladeniških let evropska velešila v srce položila kal mržnje in ogrenila življenje s tem, ko mu je v roke potisnila bratomorno orožje; okrog ledi prepasala bodalo, katerega naj bi Ti v njeno veselje porinil v srce svojemu rodnemu bratu.

S studom si se proč obrnil ter od sebe vrgel smrtonosno orožje! Rajši si zapustil rojstni kraj in narod v železnem jarmu, v katerega ga je vkovala evropska aristokracija. Podal si se preko sinjega morja v nadi, da stopiš tu na svobodna tla. Res, stopil si, toda prevareval si se. Le-ta zemlja ni pod cesarsko, ne pod kraljevsko oblastjo, pač pa jo obvladuje kapitalističen moloh, kateri boče tudi Tebe do mozga izkoriščal, dokler se ne bo vso delavstvo razredno politično organiziralo, da zavzame svoje stališče tudi v parlamentu.

Res lepa je vrsta že organiziranega delavstva, ki si ne da več metati pesek v oči, da ne bi videl svojega položaja. Toda! — Tako na primer se tudi v naši naselbinj nahajajo zgage, katere mečejo pesek v oči delavcu in kriče, da naj ž njimi se budi narod. — Ali dragi, kaj nam bo pomagano, ako imamo slovensko cerkev, šolo, salone, trgovine, liste in narodne domove? Vse nič! ako ostanete žrtev kapitalizma.

Zato je potrebno v prvi vrsti, da se organiziramo in postavimo svoje moči tudi v politične kroge. Po vsih slovenskih naselbinah širom Amerike so slovenski delavci organizirani v političnih društvih in klubih, le v Pittsburghu se naše delavstvo tega ne domisli. Sicer so tudi tukaj izjeme, nekterim je napredek delavstva res pri srucu, ali žal ko imamo tudi ljudi, ki vsakmu napredku mečejo polena pod nogo! Res je treba željno pričakovati, da bi se naselbina prebudila iz sedanjega mlahnega mišljenja in da bi stopila in zavzela svoje stališče v delavskih vrstah. — Zeleč, da bi kmalo prišli do naših idej in da bi zavzeli cilj, katerega si smo postavili ter da bi kmalo zasijalo solnce socializma širom Amerike, da bomo delali z roko v roko, da ne bomo znali za kapitalizem in fevdalizem ter vrgli vso aristokracijo na gnoj!

Frank Starman.

Kimberly, Nev.

Prosim za malo prostora v listu Glas Svobode, da rojakom nekoliko sporočim o tukajšnjih delavskih razmerah, katere niso preveč ugodne. Dela se še nekoliko, toda brezposelnosti je pa tudi tukaj dosti. Giroux Coal Co. je 28. junija odslavila 160 mož; kaj je temu vzrok, nam ni natančno znano; bržkone ima kompanija že prenapolnen žep. Sicer se še delo dobi toda dobijo ga taki, ki se jim škornji ne smilijo ko grejo trikrat na dan obiskati gospoda foremana.

Omeniti moram tudi, da imamo tukaj zelo močno unijo št. 57 in pa dva slovenska saloona, eden je za Slovence in sploh razne vrste ljudi, drugi pa ki je bolj mlad, je pa samo za "bele" ljudi, kakor je saloonar sam rekel še predno je saloon odprl. Naročnik.

VABILO!

Družstvo "Gorenjec" št. 104 S. S. P. Z. priredi

dne 27. julija t. l.

v River Side — Basket-piknik.

Odhod ob 10. uri predpoldne od vogala Halsted St. in Claybourn Ave.

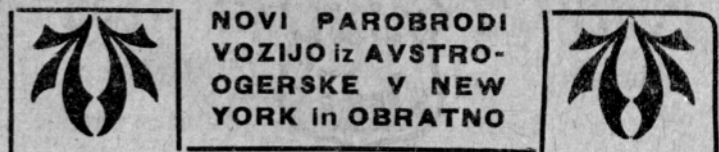
Vsak dobro došel!

ODBOR.

Pekoče noge.

Pekoče ali boleste noge vas utrudijo, oslabijo ter razdražijo. Za vas je pomoč Rabite Severov Prašek za noge (Severa's Foot Powder). Navodi so tiskani v slovenskim almanahu. Učinki so zadovoljivi. Dobite ga eno škatljičo danes. Cena 25 centov v vseh lekarnah ali od nas. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. (Advertisement)

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.



NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA

Argentina, 16. julija | Kaiser Franz Joseph I., 30. jul.
Martha Washington, 26. julija | Laura, 23. augusta
Parniki odplujejo vedno ob sredan ob 3. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklynu.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co.,

GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

2 Washington St., New York, N. Y.
K. H. Kempf glavni zast. na zapadu 120 N. La Salle St. Chicago.

DENAR IN ČAS SI PRIHRANIŠ AKO SE BRIJEŠ Z

Benko Rus & Co. Safety razor-jem.



Naši safety razorji so izdelani iz najboljšo kovine, imajo lepo obliko, ter se radi svoje popolnosti in trpežnosti odlikujejo od vseh drugih izdelkov te vrste.

Rezila so napravljena iz najboljšega švedskega jekla, katera bodejo v kratkem radi svoje kakovosti svetovno znana.

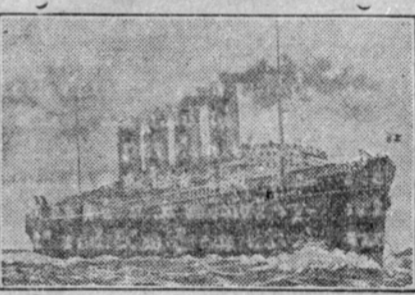
Mi izdelujemo 3 vrste Safety razorjev, kateri se razlikujejo le v tem, da ena vrsta od druge obstoji iz boljše kovine in finejšega izdelka in sicer:

- Št. 1. Močno posrebrnjeno držalo in niklasta glava z 7 rezili v lepi škatulji \$1.00
 - Št. 2. Močno posrebrnjeno držalo in pozlačena glava z 13 rezili v finejši škatulji \$2.00
 - Št. 3. Fino izdelano z 22 karatnim zlatom preoblečeno držalo in glava, z 25 rezili v elegantni škatulji \$3.00
- Vsa naročila se pošiljajo le proti predplačilu, poštneine prosto.

BENKO RUS & CO.

11250 Indiana Ave Chicago, Illinois

Compagnie Générale Transatlantique



Iz New York v Avstrijo čez Havre Basel.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe, snažne postelje, vino in razna mesna jedila.

Pristanišče 57 North River vnožje 15th St., New York City.

HITRI POŠTNI PARNIKI odplujejo vsak četrtek ob 10. uri zjutraj: S. S. France novdvojik | S. S. La Provence | S. S. La Lorraine | S. S. La Savoie

Najboljše udobnosti v III. razredu.

Odplujejo vsako soboto ob 3. pop.

S. S. Rochambeau (nov. dvojik) | S. S. Chicago | S. S. Niagara | S. S. La Touraine

Glavni zastop na 19 State St., New York. MAURICE W. KOZMINSKI. glavni zastopnik za zapadu, 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Najstarejša slovenska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.



Dajte izdelati svoje tiskovine pri

"SPRAVEDLJNOST"

1825 Loomis St. Telefon Canal 1015

Cene zmerne — Delo solidno

"SPRAVEDLJNOST" BDI NI ČEŠKI, UNJSKI DNEVNIK STANE 10c. NA TEDEN.

RAZNO IN DRUGO

KRANJSKO.

Samomor učiteljice. Učiteljica Frančiška Valenčičeva v Starem trgu pri Ložu si je 24. m. m. ponoči prerezala s kuhinjskim nožem vrat. Ko je že izvršila samomor, je klicala na pomoč, a ker je bila soba zaklenjena, ji niso mogli pravočasno pomagati. Bila je že mrtva, ko so prišli sostanovalec v njeno sobo. Brezupna ljubizen je gnala nesrečnico v smrt.

Mlad ropar. 17letni Martin Dežman iz Družinske vasi, premožnih staršev sin, je neukrotljiv. Bil je že večkrat kaznovan. Tatvina in goljufija sta mu postali vsakdanji posel. Lansko leto je ukradel tele in ga prodal. Nekemu novomeškemu trgovcu je ukradel iz veže bičel. Ta ga je zasledoval in ga je izsledil pri sodišču. Ko je pa videl, da se s kolesom ne more rešiti, je v stran in odtel. Sosedom je pokradel žito in moko. Očetu je ukradel hranilno knjižico in dvignil denar. Takrat so ga za vse to zaprli pri okrožni sodnici. Tu je pa bil samo 48 ur; splezal je po strelovodu na prosto in skozi Krko prišel drugi dan domov. Oče pa je nadebudnega sina z vozom zopet odpeljal roki pravice. Vpoštevala se je njegova mladost in po očetu poravnana škoda in obsodili so ga samo na par tednov. Pred kratkim je pa fantič počakal skrit na polju Janeza Robek in Franca Simončiča. Vedel je, da imata denar. Z ročajem kopačice ju je obdelal. Simončič je zbežal, Robku pa je preobrnil vse žepa in mu slednjič vzel 2 K iz hladnega žepa. Robku se udarci poznajo. Po bič nosi tudi vedno samokres in je pred nedavnim časom od popoldanske službe božje idočje ljudi napadel in oddal dva strela proti Ani Kralj iz Vinevasi. Sedaj je fant zaprt.

Pohotnež. Orožništvo v Beli peči je aretiralo 19. junija 61letnega občinskega ubožca Valentina Puznerja, ki je oskrnil več nedoraslih deklet, katere je zvalil v svojo sobo. Starega pohotneža so izročili okrajnemu sodišču v Kranjski gori.

Izkopane človeške kosti. France Radešek je kopal 18. m. m. na polju "Barvinski hrib" v novomeškem okraju pesek. Izkopal je pri tem mnogo strohnelih človeških kosti in več lobanj. Kajzar Martin Belc je izkopal prav tam 20 človeških okostnjakov.

Tatinska družba iz krške okolice. Pred novomeškim okrožnim sodiščem je te dni stala sedem oseb broječa tatinska družba, ki je več let kradla po krški okolici kolikor se je dalo. Obtoženi so bili: Anton Gorenjec (že star mož) in njegov sin Jože Gorenjec iz Dol. Dola, brata Franc in Janez Cerovšek iz Ivanola, kot soudeleženci pri tatvinah teh štirih junakov Marija Celovšek in njeni hčeri Marija in Jospina. Ta družba je izvršila nesheto tatvin. Kradla je vse, kar ji je prišlo pod roke, prašiče in panje, pa tudi vsakovrstne malenkosti. Značilno za rafiniranost te družbe je, kako so si znali nekateri člani pomagati, da dokažejo svoj alibi. Fantje iz te družbe so namreč hodili k dekletom vasovat in po teh dekletih v različnih slučajih dokazali svoj alibi. V nekaterih slučajih pa se jim to ni posrečilo. Obsojeni so bili: Anton Gorenjec na 13, Jože Gorenjec na 14, Franc Cerovšek na 8 in Janez Cerovšek na 2 meseca, Marija Celovšek na 14 dni, njeni hčeri pa vsaka na 7 dni.

PRIMORSKO.

Samomor. Zadnji vrček piva je izpil in umrl 25letni Josip Altran, sin čevljarja v Židovski ulici v Gorici. Oče je udovec in ima več otrok. Sin Josip je prosil očeta denarja, ta mu ga ni dal. Šel je z doma in se vrnil zvečer. V veži je dobil neko deklico, jo poslal po pivo, rekel, da je to zadnji vrček izpil in kmalu potem padel na tla vsled zavžite karbolne kisline. Nesli so ga v bolnišnico ali prinesli so tje mrtvega. Naveličan je bil življenja in šel je v smrt, star 25 let!

Slovinci na Reki so imeli svoje podporno in izobraževalno društvo, ki je štelo že par sto članov in je imelo inventarja za 3000 K. Pravila društva pa vlada ni hotela potrditi, marveč je ukazala razpust društva v 24 urah!

Pod vlak se je vrgel neki neznan človek dne 23. m. m. okoli 11. ure blizu postaje v Rubijah. Ta človek se je peljal dopoldne iz Gorice z vlakom proti Trstu. Ker ni imel voznega listka, mu je ukazal sprevoznik izstopiti v Rubijah. Izstopil je in se skrivil v gozdič. Ob 11. se je vrgel pod vlak, prihajajoč iz Trsta, ki ga je raztrgal. Truplo so prepeljali v Gorico.

Grozen roparski umor v Trstu. V ulici Capitelli št. 9 v Trstu je stanovala postarna Angelika Fiamentini. Eno sobico svojega stanovanja je oddala dne 15. m. m. mladima človekoma, ki sta se izdajala za zakonski par. On se je imenoval Cesari in je rekel, da je doma iz Italije. V petek zvečer sta oba tuje zapustila svoje stanovanje in ni ju bilo več domov. To se je zdelo ljudem sumljivo. Drugo jutro so stanovalec vplomili v stanovanje Fiamentinijeve, kjer so našli starko z robcem zadavljen. Imela je precej zlatenine. Cesari jej je uhan kar utrgal iz ušes. Cesari in ljubica njegova sta bila aretirana v Padovi in sta priznala zločin.

Bratomor v Trstu. Anton Erbis, težak v prosti luki, je imel med drugimi pod svojim nadzorstvom svojega brata Mihaela. Brata sta se nekaj skregala in spopadla — Anton se je odstranil in šel v gostilno Vidmarjevo na koncu ulice Machiavelli. Kmalu za njim je prišel brat Mihael in ustrelil, ne da bi kako besedo spregovoril, svojega brata iz samokresa. Ustreljenega so odnesli v bolnišnico, kjer je umrl, morilca so aretirali; pravi, da je storil to v razburjenosti; ker mu je brat poprej grozil s smrtjo.

ŠTAJERSKO.

Pravica. Graški "Arbeiterville" poroča: Kmetu v Stuebingu je njegova 17letna dekla, ki je bila noseča, izmaknila strgano srajco. Kmet je zahteval od dekleta srajco; dekle je tajilo; kmet hitro pošlje po orožnika in deklo odzene v zapor v Frohnleiten. Vsled duševnih muk, ki jih je deklo pretrpelo, je pred časom porodila v zaporu mrtvo dete in čez nekaj ur je umrla tudi sama v strašnih bolečinah. Srajca je bila vredna 40 vinarjev, zato sta morala umreti otrok in mati. Vsakemu človeku, ki ima še iskrico čuvstva v srcu, se mora skrečiti srce, če pomisli, da sta morali dve človeški življenji poravnati še nedokazano tatvino strgane srajce, vredne osem grošev. Kmet ukaže in že je "pravica" pri roki, da odvede ubogo, trpečo deklo v zapor. "Bom že pokazal vlačugi", tako je mislil kmet, in pokazal ji je temeljito, da je prenehala misliti in živeti. Če je deklo res vzelo srajco, jo bo dobil kmet sedaj nazaj. Ali — teh čunj se držita dve človeški življenji. "Pravico" posedujočih varujejo trupla, tako hoče božja volja, tako hočejo vladajoči. Ko je mlada mati umrla v zaporu, so naložili njeno truplo na lojtrnice — na katerih so morda prejšnji dan vozili gnoj — in je odpeljali v mrtvašnico.

Tele z dvema glavama. Pri sestniku Frasu v Ženjaku v Slovenskih goricah je krava dne 22. m. m. povrgla zdravo tele, ki ima dve glavi, tri gobce in 4 oči. Vidi pa samo na dveh očesih.

Legar v Trbovljah. Kakor v potrdilo vsebine interpelacije, ki so jo vložili v državnem zboru socialno demokratični poslanci dr. Schacherl in tovariši, poročajo iz Trbovelj o petih novih slučajih legarja. Sanitetni nadzornik Brezina je odpotoval v Trbovlje, da ukrene z rudniškimi zdravniki vse potrebno za omejitve legarja. Ali to vse skupaj ne pomaga nič, dokler oblasti ne prisilijo trboveljske premožne družbe, da izpolni to, kar zahteva interpelacija: zdravo pitno vodo v rovih, v delavskih hišah in boljše stanovanjske razmere.

Mislinja. Mlada žrtev brezvestnega mislinjskega kapitalizma je postal pred nekaj dnevi štirinajsetletni fant Strgar, ki je težko ponesečil v žagi bogatega Bergarja. Kazen zasluži, kdor da delo takemu otroku pri tako nevarnem stroju brez zadostnih varnostnih naprav. Fant se je pri hitrem delu po nesreči preveč stroju približal in v tistem trenutku ga je zgrabil stroj in mu popolnoma razmesaril roko. Sreča v nesreči je bila, da se je v onem hipu, skoraj na nerazumljiv način, stroja osvobodil, ker bi bil fant v nasprotnem slučaju kakor drevo

razžagan. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Otrok je utonil. Iz St. Jurja ob j. ž. poročajo: 18. junija je padel 3letni Karl Čujež v Voglajno in utonil. Mati, tratenska mlinarica Čujež, se bo morala pred sodiščem zagovarjati ker je pustila otroka ob potoku brez nadzorstva.

Risa so ustrelili o koroško-stajerski meji v Labodskih planinah. Napravil je med živino na planinah precej škode in so ljudje mislili, da se je zatekel v te planine volk.

KOROŠKO.

Požar. Pri Krnskem mostu je pogorelo skoro 6 hektarjev mladega gozda. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Škodo cenijo na približno 2000 K.

Prijazen sosed. V Rakolčah pri Velikovu sta se sprla zaradi neke malenkosti sosedu Iv. Karf in Marija Grosova. Med prepripirom je Karf Grosovo napadel in jo tako nevarno ranil na spodnjem delu života, da je njeno stanje zelo opasno.

Suba skorja. V Regini se je zadavila dveletna Terezija Riepl, ki je bila pri svoji stari materi na počitnicah. Otrok je požrl drobtino suhega kruha, ki mu je obtičala v grlu. Kljub vsem rešilnim poskusom, poklicali so tudi zdravnika, je otrok v eni uri umrl.

RAZNO.

Duhovniki in poslanski mandati. Zadnja "Acta Apostolicae Sedis" prinašajo dekret konsistorijske kongregacije, po katerem je zabranjeno vsem duhovnikom brez izjeme, da kandidirajo pri političnih volitvah brez dovoljenja od strani cerkvenega predstojnika.

Pokojnine vdov. Obveljal je v poslanski zbornici na Dunaju načrt zakona, s katerim se določa najnižja pokojnina vdovam po državnih uradnikih in učiteljih na 1100 K in vdovam državnih slug na 600 K. Za vdove višjih razredov se določijo pokojnine: 1200, 1300, 1400, 1800, 2400, 3000, 4000 in za tri najvišje razrede po 6000 K. Ta zakon velja tudi za vdove, ki uživajo pokojnine.

Zopet senzacionalen vojaški samomor na Dunaju. Dne 23. m. m. je vzbudil veliko senzacijo samomor podpolkovnika generalnega štaba, Ivana Lebla. Lebel je prišel kot običajno ob 9. v svoj urad in je bil kmalu poklican k svojemu šefu generalu Kisslu. Ko se je vrnil, je zaprl svojo sobo in se pred pisalno mizo ustrelil. Vojaška komisija, ki je udrila v pisarno, je takoj preiskala vse akte. Motivi Leblvega samomora še niso znani.

2000 petdesetkronskih bankovcev. Budimpeštanska policija je dobila anonimno ovadbo o dveh izredno spretnih ponarejalcih denarja. Pišeta se Blusik in Josip Musaj. V njihovem stanovanju je dobila policija 2000 petdesetkronskih bankovcev. Avstrijsko-ogrška banka je izrekla, da ni dobila doslej še nikdar tako spretno ponarejenih bankovcev.

Sodba v carjevem imenu. Dne 22. m. m. je Petrogradu izreklo najvišje sodišče obsodbo, ki je zbudila splošno ogorčenost. Gimnazijski učence Kafimov, ki še ni dvanajst let star, je ustrelil na svojega učitelja grofa Apraksina. Ranil ga je lahko. Otroka je sodišče obsodilo na prisilno delo v Sibiriji.

Zdravnik umoril svojega očeta. Zdravnik dr. Ivan Vogel iz Paderborna je prišel v Monako in zahteval od staršev neko dedščino po starem očetu. Nastal je prepripi, ki se je skončal s tem, da je zdravnik dvakrat ustrelil na svojega očeta in ga smrtno zadel.

Strašno maščevanje. Iz Peterourga brzojavljajo: V nekem kraju poltavške gubernije je grašek najel 80 delavk. Kmečki fantje so se razjezili, da jim delajo ženske konkurenco in so sklenili maščevanje. Ponoči so zabarikadirali vse izhode šupe v kateri so dekleta spala in so jo zažgali. Vseh 80 deklet je poginilo v plamenih. Storilec tega grozodejstva so zaprli.

Blaznik ustrelil očeta. V Berlinu je mlad Rus po imenu Ortkin med zajtrkom nenadoma planil kvišku — in dvakrat ustrelil na svojega očeta. Ranil ga je smrtno nevarno. Pravi, da je imel biti oddan v neki sanatorij.



Če hočete zgubiti prijatelja, pošiljate mu denar! Kedar prosil, zlata usta nosi, Kedar vrača, hrbet obrača!

Takih dobrih prijateljev je jako malo. Ako se hočete izogniti neprilicam zaradi posojila denarja takim na-pačnim prijateljem in če ne marate zgubiti svojega denarja tedaj naložite svoj denar obrestonosno na varno banko. Če to storite se vam ni treba bati, da bi vam ga tatovi ukradli ali ga pa ogenj vničil. Vloge prijemamo od \$1.00 naprej. Iz malega raste veliko. Isto tako vljudno vam postrežemo kedar prinesete samo en dolar, kot če bi prinesli več. Od vlog plačamo 3% obresti na leto. Obresti so plačljive vsakega pol leta. — Pričnite hraniti še danes.

Ameriška Državna Banka

1825—1837 Blue Island ave., Vogel Loomis St., Chicago, Ill.



HHRANITELJICA VLADNIH POŠTNIH VLOŽKOV. GLAVNICA IN VLOGE \$1.850.000,00

JAN KAREL, predsednik,

J. F. ŠTEPINA, blagajnik.

Uradne ure so od 8.30 dopoldne, do 5.30 popoldne, ob sobotah do 9 ure zvečer, ob nedeljah pa od 9 dopoldne do 12 ure popoldne.

Denar pošiljamo v Evropo po veliko nižjih cenah kot pa pošta. Govorimo vse slovanske jezike.



SLOVENCIM, KI HOČETE BITI POŠTENO POSTREŽENI: obračajte se do

Kaspar Državne Banke

Zanesljiv bančni zavod, pod DRŽAVNIM nadzorstvom.

Sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vložnega denarja. Denar se vzdigne brez odpovedi. Slov. Narodna Podp. Jednota vrši svoj denarni promet potom Kaspar Državne Banke.

VSAKA IZGUBA NEMOGOČA!

Kaspar Državna Banka pošilja DENARJE V STARO DOMOVINO. Ravnotako drafte na vse dele sveta po kurznih cenah. Denar izplačan najhitreje. K. D. Banka stoji v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini.

Na milijone kron je bilo poslanih v Avstro-Ogrsko monarhijo in v druge dele sveta potom te banke, in nihče ne more reči, da se mu je cent izgubil. Varnost, točnost in hitrost je naše geslo.

Na denarne pošiljate izven Chicago se polaga največjo pozornost, in je denar tistaj dan odposlan, ko ga mi prejmemo. Vse izven Chicago poslane denarje se naj pošilja skozi "Post Money Order" ali skozi zanesljive banke. MENJALNICA TUJEZLSKEGA DENARJA.

KASPAR DRŽAVNA BANKA PRODAJA parobrodne listke za vse najboljše premožne družbe po kompanijskih cenah.

Pišite v slovanskem jeziku. Potniki, ki potujejo potom Kaspar Državne Banke so v najboljših rokah. V New Yorku pričakuje potnike zanesljiv bančni zastopnik in spreme ljudi na ladjo in poskrbi za priljago, s temur se potnikom odvzame velika skrb in delo.

KASPAR STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Ovirano delovanje

Naše vsakdanje delo bi moralo biti tako upeljano, da se vzdržimo aktivni in da na ta način porabimo ves čas in vso našo zmožnost. Na ta način ostanemo zdravi in močni. Nikoli ne smemo dopustiti, da bi kaj oviralo naše organe pri njih delu, kar bi bilo našemu celemu telesu v škodo.

Toda celo največja skrb ne more včasih preprečiti, da se ne bi naši organi vlenili ali pa popolnoma prenehali delovati. Zgodi se, da se želodec brani sprejemati hrano ali morda vsaj ne sprejema toliko hrane, kolikor je potrebuje telo. Včasih tudi jetra ali čreva ne delujejo in posledica je zaprtje. V takih slučajih, kjer so prizadeti prebavni organi, je najboljšo zdravilo

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Isto bo izčistilo ves sistem, brez kakih bolečin ali nepravil. Ojačilo bo tudi

prebavne organe in poleg istih tudi celo telo. Isto bo:

USTVARILO DOBER TEK
POVEČALO RAZKROJITEV IN
ODSTRANILO ZAPRTJE,
NOTRANJE BOLEČINE IN KRČ,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUJANJE.



Isto bo pomoglo v vsih takih boleznih pri katerih trpi želodec in vsled katerih izgubimo apetit, smo zaprti ali se čutimo slabo. To zdravilo želimo priporočati za slučaj nervoznosti, povzročeni vsled neprebave in za ženske nerednosti, povzročene vsled kroničnega zaprtja.

Za dobiti v lekarnah in pri

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

REV. KRANJEC KOT UREDNIK AM. SLOVENCA.

V št. 49. priobčuje Am. Sl. dopis iz Barbertona, O. s podpisom Mihael Železnikar. Da si je častiti gospod urednik podpis dotičnega dopisa samo izposodil, to je pribito in to temveč, ker dobro poznamo stilizacijo obeh gospodov t. j. Janeza in Mihe; in ker je stvar taka, tedaj se bomo tudi v prvi vrsti z gospodom urednikom malo pobavili, kajti g. Mihael Železnikar je za nas popolnoma neznan osebja. Pribijemo le toliko, da Mihael Železnikar namenoma neresnico piše ko pravi, da je socialist Balant rek: "Zdaj ga bomo pa že, 'namalali' v Glas Svobode"! Kolikor smo informirani, Balant gornjih besed ni rabil in naša informacija, katero smo dobili baš od socialista, nam je stokrat merodajnejša, kot pa če bi jo izustil recimo kakšen Janez Kranjec ali pa Mihael Železnikar! Beseda prepričanega socialista je neizmerno več vredna, kot pa vse prisega pristnih klerikalcev, med katere spadata Kranjec in Mihael Železnikar. Ljudem te vrste je edino za verjeti, kar ne zinejo in ne izbleknejo.

Sicer pa ni pisavo Am. Sl. za resno vzeti in to najmanj od naše strani, ker list ne piše ne za svobodomiselnost i ne za socialiste marveč za svoje tepce!

S to našo trditvijo se bomo morda komu zamerili, toda pomagati nemoremo, in to tem manj ko Am. Sl. sam tisto potrjuje, kar smo mi že neštokrat pisali, namreč, da sega duševno obzorje klerikalcev samo iz rok v usta. Kdor tej naši trditvi ne veruje naj vzame v roko — če se mu ne gnusi — Am. Sl. z dne 8. julija t. l. št. 49 in naj čita 11. odstavek Železnikarjevega dopisa. Tam bo med drugo klobasarijo čital sledeče: "... Pogledj, predragi krščanski BRAVEC, kdo uči mladino v katoliški šoli!..." Ali ni to regimentno!!! Klerikalcem častitamo iz dna srca na takem spoštovanju, kakoršnega uživajo pri gg. Kranjcu in Mihi!

Kaj je bravec? Bravec je po nemški "Schoeps", a "Schoeps" se pa po slovensko imenuje žival koji pravimo "skopec", "bravec" ali pa "koštrun"; hočemo pa figuralno govoriti, potem "bravec" pomeni: "cepec" in — "bedak"! Torej naročnikom Amerikanskega Slovenca še enkrat: Naše iskrene častitke!!!

Tedaj po besedah Am. Sl. "bedaki" in "skopci" — zadnje ne verujemo — poučujejo "krščansko mladino" po farnih šolah! Od tod grozna krščanska izobrazba!! Sicer se pa z bedaki ni ne prekamemo. Samo še par besedi "oberbedaku" kot uredniku Joliet-ske plenice: Vi pišete v 4. odstavku vaše duševne blodnje: — "Movery", (dotičnik se ne piše "Movery" pač pa Mayer, kateri niti na Vašo senco ne pljune) Skubie, Zavrtni ali Konda, ki so bolj obrekljivi kot najgrše "vlačuge."

Pri tem imamo za pripomniti, da vsi navedeni, katere, Vi podla ničla, priglihavate z "vlačugarstvom" Vas v vsakem oziru neznanosko daleč nadkriljujejo. Nam še nikjer niso bila prevročja tla, kakor večini takim, ki hočejo druge blatiti. Vi Mr. Kranjec se predrznete govoriti o "vlačughah"!!! Ali ste že pozabili na Vašo vzorno in nebeško čisto preteklost? Če ste, potem Vam lahko zopet oživimo spomine na one blažene čase ter bomo še pridjali one lepe stvari, o katerih mislite da so iz površja zginile in so pokopane v večnosti. Motite se!

Zopet nune.

Francoska vlada je iztirala nune iz njih samostana v mestu Lyons. Časopisje ne poroča vzrokov za to. Dotični samostan je bil "tempelj pogube"; in s temi dvema besedama je povedano več, kot cela tiskana knjiga. Omenjeni samostan bo vlada predelala v ljudsko šolo.

Kaj je socializem?

Socializem je znanstvo za reorganiziranje družbe na popolnoma novi podlagi z cepljenjem principov občevanja z onim konkurenco v vsaki vrsti industrije. — Worcester's Dictionary

Urednik A. Sl. hoče nad Ferrerjem izvršiti umor od rimskega papizma odvaliti. Gospodine ne bo šlo! Je že zdavna dokazana stvar, da smrt mučenika Ferrerjima na vesti zločinski klerikalizem oziroma papizem.

Gospod urednik Am. Sl.! Vas opozarjamo, da Whisky in šnofanece slabo učinkujeta na možgane. Ako Vam Vaši možgani še niso popolnoma zvoedeneli, potem varujte kar utegne biti še zdravega, da bomo imeli še nadalje z Vami kakšen "špas"!

Romanizem je navaden staro rimski paganizem, ki so ga oživila krščanska imena. Romanizem in paganizem rodita drug drugega zatorej si sta tudi tako zelo podobna.

Izjava španskega grofa Romanonesa in pa "častna" beseda urednika Kranjca imati jednako veljavo — nič!

Na Španskem je vsaka peta oseba ali berač-far, nadberač-menih ali pa nadberačica-nuna.

Vera je all right, politikujoča duhovščina pa ni all right. Ne in stokrat ne; kadar se zaganja v javne šole, svobodo govora in prostost tiska, ni all right.

Ljudske šole ameriškega sistema so prvi predpogoj svobode in svobodomiselnosti, torej največja napota katoliškem farjem.

Delavci, ali vidite da nimate drugega kot dve roke — vašo delavno moč — in to vašo delavno moč ne morate rabiti drugači, da vam kak kapitalist to dovoli.

V nebo vpijoče sleparenje, beračenje in blufanje, — vse pod postavno zaščito.

(Dalje z 3. strani.)

Iz vsega tega je posneti, da gre vse za denar in zopet za denar. Ako plačaš, molilo in maševalo se bo zate, da boš vesel. Tu na tej tužni zemlji si ob tisti denar kar ga vržeš v nenasitno papinsko bisago; no, po smrti pa ti je zagotovljeno in obljubljeno, kar vsi popi skupaj ne verujejo. Njih načelo je fehtati in varati in če ti danes lakote in žeje pogineš, samo da se njim dobro godi. Lavantinski škof je že sedaj iz nabrane denarja priskrbel 4000 kron, kot ustanovo za večne maše. To je lepa svota, katera se nahaja v večnih krempljih, in od tega ne bo "verno ljudstvo" nikoli nič imelo. Ni dosti, da se iz ljudstva preša denar za ogromno in brezpotrebno stavbo, ne, tudi povrh mora biti še 4000 kron, da se bodo lenuhi bolje pasli in redili!

Rajhenburg je s svojimi farji že od nekdaj nesrečno gnezdo. In ma pravo smolo. In da je temu tako, podamo sledeče nekaj črtic iz Rajhenburškega farovža:

Pred kakimi 25 leti je šel takratni župnik v pokoj in se preselil v lastno, mali grajsčini podobno hišo, ki stoji konec Rajhenburga proti Kojzem. Od tam je omožil svojo lastno hčer, z nekim trgovcem v Brešce, ter ji dal dotle, kakor se je splošno govorilo, 40.000 goldinarjev.

Star pregovor pravi, da farški denar nima teka, in tako je tudi turkaj bilo. Nesrečne špekulacije so spravile fajmoštrovega zeta v konkurs in prišel je ob vse. Podal se je nazaj v Rajhenburg, nastanil se pri tastu-župniku, in je v neki prodajalni v službo stopil.

Da je bil v Rajhenburg takoj prišel drugi župnik, to se razumi. Ta župnik je seboj pripeljal kakih 35 let staro kuharico in pa dve od 7 do 9 let stari deklici. — Deklici ste kuharico nazivale "teta", župnika pa "strica", vzlie temu, da si župnik in kuharica nista bila v sorodstvu.

Dobro! Na postaji v Rajhenburgu je bil v tistem času neki čuvaj, kateremu je umrla žena zapustivši petero malih otrok. Čuvaju ni drugega kazalo, kot se oženiti, toda kje?! Siromak s petimi otročiči ni mogel izbirati, a vrag si ga veda, kako da je zabredel v farovž. Dogovorjeno, okliči in svatba se je kar zaporedoma vršilo. Napočil je dan poroke in po tem obredu je bila "ohcet" v

farovžu. Vso pojedino in pijačo je dal župnik brezplačno. In čuj-te, tudi plesalo se je; in pa še kako! Naj bolj poskočen je bil sam župnik, toda z drugo žensko ni plesal kot izključno samo s svojo bivšo kuharico omoženo čuvajko.

Ali kakor je že vse minljivo, tako je tudi tej svatbi prišel čas o kojem pravi pesem:

"Oj, kak' grenek, tužen je ločitve britki čas."

In baš tako je bila tužna in britka ločitve za — župnika! Prizor je bil nebeški! Mož se je bil bivši svoji kuharici oklenil okoli vratu in plakal kot malo dete! — Konečno je svatba odkorakala in novo pečena žena je omenjeni dve deklici seboj ovedla.

Ako hočemo tedaj recimo, da je padel zastor prvega prizora; drugo dejanje se je pričelo s tem, da se je župnika lotilo otožje. Rekel je, da mu je dolg čas, po — dekletih in pričel je koj drugi dan zahajati k čuvaju na njegov dom, ter bil tam več kot pa doma v farovžu. Ta prizor je trajal le malo časa, kajti po preteku treh tednov je bila čuvajeva žena zopet farovška kuharica in po grozno umazanem farovžu ste zopet skakali one dve deklici, ki ste nazivale kuharico za "teto", župnika pa za "strica". —

S tem bi bila vsa zadeva končana, toda kot vestni poročevalci moramo še omeniti drugo "ohcet", ki se je vršila isto noč, ko je župnik jokal.

Neki Nemesnik je imel na gorenjem koncu Rajhenburga gostilno in kot oštr je imel tudi za dekle neko "bunko" od sv. Planine. Nemesnika otrok je bil nekaj obolel in žena oziroma mati gre okoli 1 ure ponoči nekaj iskati v sobo, kjer je spala dekla. Migmogrede, posveti na postelj in kar zapazi dve glavi na vajušnici; seveda ji je bila stvar dokaj sumljiva, in ko bolj natančno pogleda, vidi da dekla nima dve glavi, marveč da je druga glava prava lastnina drugega — kaplana!

Nemesnikova žena je koj drugo jutro dogodek pravila pisu teh vrstic v navzočnosti drugih gostov. Na vprašanje zakaj ni kaplana "seefrala" iz postelje? je odvrnila: "E, zakaj? Naj se malo povese! Deklo sem pač v roke vzela, pa mi je odgovorila: "Saj ga nisem klicala!" —

S tem smo hoteli dokazati, da imajo Rajhenburžani s svojimi duhovniki resnično smolo.

Morebiti bo čuvaj duhovskega devištva Rev. Kranjec zopet rek, da Glas Svobode laže!

Ruska plemiča morilca, 25letni ruski diplomat Dalmatov, sin pravega državnega svetnika, ravnatelja pisarne zunanjega urada v Peterburgu, Dalmatova, in njegov 21letni prijatelj baron Geismar sta zašla na slaba pota. V razuzdanem življenju sta zapravila vsa sredstva, ki so jima bila na razpolago in bila končno odpuščena iz državne službe. Padala sta globlje in globje. Končno sta v njenem stanovanju ubila lahkoživko bogatinko Thieme, da bi se polastila njenih briljantov, ki jih pa nista mogla najti, ter sta ji uropala le dragocen prstan, ki sta ga uro po umoru prodala za 150 rubljev. Obsojena sta bila: Dalmatov na 17 let, Geismar pa na 15 let prisilnega dela ter na izgubo vseh pravic.

IŠČEM prijatelja in sodruga izzavojaških let Franka Kikelj. Slišal sem, da živi nekje v South Chicago. Prosim ga, da se mi javi, ali mi naj njegov naslov naznani kdor ve zanj. Frank Zavolovšek, 256 Hanover St., Milwaukee, Wis.



Kadar ne morete dobiti pravega Richter Pain Expellerja od vašega lekarnarja, potem pišite na F. Ad. Richter & Co., 74-80 Washington St., New York, N. Y. 2

Pridi v Crivitz v državo Wisconsin in postani moj sosed.

Tukaj je toliko dobrega in lepega od tega kraja za povedati, da bi Vam svetoval, če osebno sem pridete, da si lego in dobrate kraja ogledate ter tu živeče Slovence obiščete, kateri Vam bodo razobložili, kakšen razloček je živeti v mestu ali pa v zdravim in rodovitnem kraju na lastni farmi. Jaz imam tukaj silno rodovitno zemljo in lepa letovišča, ki ležijo ob jezerih in tekočih vodah; blizo dobrih šol in izvrstnih cest. Naša železnična zveza je najboljša, kar si jih moremo želeti, in moj svet leži blizo nje. — Tukaj zori grozdje in raste razno sadno drevje prav dobro in je že zasajenih nekoliko vinogradov in sadovnjakov. Divje grozdje raste tukaj povsod po vsem kraju, kar pomeni, da je kraj ugoden za vinogradništvo. — Crivitz sam na sebi je majhno in lepo mesto ter ima veliko prihodnost; že sedaj so tu manjše tovarne in velika skladišča, kjer farmerji svoje pridelke vsaki čas lahko prodajo za gotov denar.

Kupi si farmo da bodeš neodvisen.

Jaz Vam prodam 40 akrov izborne zemlje za zelo nizko ceno, in ko kupite Vam je potreba samo \$100.00 na kup plačati a ostalo kupnino znate plačati po obrokih v 8 do 10 letih. Torej pridite in po tanite samostojni farmerji v prosti naravi, bodite sami delodajalec svoji rodbini, da bodete srečno in veselo skupaj živeti. Le na ta način si priskrbite ugodno življenje za stare dni, da bodete z zadovoljstvom zrlji v minulost ter brez skrbi za bodočnost svojcev čakali trenutka, ko Vas večna sila pokliče v boljšo večnost!

Sedaj je cena zemljišču aker \$12 do \$30 in čez. — Ko pridete v Chicago, Vas na kolodvoru pričaka moj zastopnik, ako popred naznanite kedaj in s katero železnico se od doma odpeljete, ter Vas privede k meni v Crivitz, kjer Vam bom zemljo razkazal. Jaz prodajam edino lastno zemljo in nisem nikakoršen agent, katerem je le na tem ležeče, da svoj "komišen" dobi, brez vprašanja je li potem kupec zadovoljen ali pa ne. — Jaz Vam izročim čisto zemljiško-knjižno listino in Vam jamčim, da bodete povsem zadovoljni.

Pišite na mojega zastopnika v Chicago in ga osebno obiščite. S pozdravom

THEO KERSTEN, lastnik

N. PIKLOR, 1526 West 21. Street, Chicago, Ill., zastopnik in prodajalec.

Pišite po mojo slovensko knjigo o zemljičih in farmah, tam bodete vse naši, kar želite znati.



Frank Sakser

Glavni urad: 82 Cortlandt St., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Pošilja

Prodaja

DENARJE
v staro domovino

PAROBRODNE
LISTKE

potom c. kr. poštne

za vse prekmorske

hranilnice na Dunaju; hitro

parobrodne družbe po izvirnih

in ceno.

cenah.

Tisoče Slovencev se vedno obrača na to staro tvrdko, a nihče ne more tožiti o kaki izgubi.

CLEVELAND.

Pomlad je. Minuli so nadležni zimski dnevi, ki so prišili vsakogar, vrtili se v okrožju tople pečine. Lahkeje nam dihaajo pljuča in vsakdo z nestrpnostjo pričakuje prostega časa, da z veselim srcem poleti na sveži zrak. Tole gospodične v novih pomladanskih toaletih promenirajo po ulicah. — Poslednje pa upljava tudi na mladeniče, da tudi oni nočejo zaostati, kajti mučivo je, predstavljati se mišnim znanam v slabem kraju. Isto store pa tudi poročenec in to tem lažje, ker nimajo ti iste skrbi, katera muči, uboge sance skozi in skozi. In vi? — Li zaostanete? — Nikakor ne. — Zglasite se pri nas in mi vam pomerimo obleko ali pa vam pretvorimo obrabljeno v novo. Čistimo, likamo, popravljamo moške, kakor tudi ženske obleke po zmernih cenah. Prepričajte se!

I. SMUK,

4706 St. Clair Ave. Cleveland.

Glas Svobode stane \$2.00 za leto.

Možje ozdravljeni v 5dneh

VARICOCELE HYDROCELE BREZ NOŽA IN BOLEČIN

Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicocele, Structuri; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmožnost, vodenico in boleznitih se moških. Pridite k nam vsi, ki ste se nevespe o zdravlili pri drugih zdravnikih. Moja 15 letna praksa vam je na razpolago in jamči popolno ozdravljenje. Govorimo v vseh jezikih.

Ozdravim pozitivno želedec, pljuča, ledvice in neprilike v jetrih. (Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati.)

TAJNE MOŠKE

BOLEZNI

GUBA NAGONA, BOLEZ- ZIV LEDICAH IN JETRIH

zdravim hitro za stalno in tajno. Živčene onemoglosti, slabost, napar, zastrupljenje in zguba vode.

PLJUČA

naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim po moji najnovjši metodi.

Nasvet zastoj.



STALNO OKREVANJE

ZASTRUPLENJE KRVI

In vseh drugih kožnih boleznih, kakor prische, lucelje, onemoglost itd.

ŽENSKO

BOLEZNI

beli tok, bolečine v ozature, garje, oteklino, podju in druge organske bolezni zdravim za stalno.

Preiskovanje zastoj.

DR. ZINS, 183 N. Clark St. Chicago

med Randolph & Lake

Odprto od 8 zjutra do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutra do 4 pop.

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"